

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

Πανελλήνιος Σύλλογος
Θεματικού Φιλοτελισμού & Νεότητας
Τριμηνιαίο φιλοτελικό & πολιτιστικό περιοδικό

Έτος 23^ο, Αρ. 95. Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2023

“ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ”

Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση, Έτος 23^ο, Τεύχος 95^ο, Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2023
Ιδιοκτήτης: ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΥ

Εκδότης-Διευθνήτης: Π. Λεούσης

Συντακτική Επιτροπή: Π. Λεούσης, Δ. Βαρελάς

Αγίου Δημητρίου 12, 14452 Μεταμόρφωση.

Τηλ. 210 2825134, e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

Υπεύθυνος τυπογραφείου: “NO+ADO”, Κυριάκος Αλεξίου & Σια ΕΕ
Διανέμεται δωρεάν στα μέλη. Ετήσια Συνδρομή € 20. Εγγραφή € 5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Το γράμμα του προέδρου	1
Λούθηρος και Μεταρρύθμιση	2
Φεντερίκο Φελίνι	4
Η λευκή ιτιά	5
Η ραπτομηχανή	6
Ύμα Σουμάκ	9
Χάνσελ και Γκρέτελ.....	10
Ροδόνερο και ροδέλαιο.....	12
Ο Μινώταυρος	14
Οι Ρομά	16
ΑΧΕΠΑ	19
Η Νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου	20
Βόρειος Κορέα και προπαγάνδα	21
Ανοικτή Επιστολή (Οι Κάρτες Μάξιμου)	22
Πασχαλίτσα ή λαμπρίτσα	26
“Mary Celeste”. Το πλοίο φάντασμα	27
Λούντβιχ βαν Μπετόβεν.....	28
Αχ! Αυτό το πλάνο.... (Το τσάι)	30
Υπηρεσίες ραδιοφωνικής ανάγνωσης για τυφλούς ...	31
Το αλώνισμα	32
Η νεροκολοκύθα	34
Το Μετρό του Λονδίνου	37
Η διεκυστίνδα, Παιχνίδι και Ολυμπιακό άθλημα	38
Η ταυτότητα	40
Νέες εκδόσεις γραμ/μων Ελλάδας-Κύπρου	42
Δικά μας και δικά σας νέα	44

CONTENTS

Editorial	1
Luther and the Reformation	2
Federico Fellini	4
The White Willow	5
The Sewing Machine	6
Yma Sumak	9
Hansel and Gretel	10
Rose water and rose oil	12
The Minotaur	14
The Roma	16
AHEPAN	19
The Night of St. Bartholomew	20
North Korea and propaganda	21
Open letter (Maximum Cards)	22
The Ladybug	26
“Mary Celeste”, the ghost ship.....	27
Ludwig van Beethoven	28
Thematic plans: (The tea)	30
Radio reading services for the blinds	31
The threshing floor	32
The Pumpkin	34
The London Underground	37
The Tug-of-War, Game and Olympic Sport	38
Identity	40
New issues of Greece and Cyprus	42
Philatelic news	44

Εικόνα εξωφύλλου: Γραμματόσημα από διάφορες χώρες για την προώθηση του φιλοτελισμού.

“THE THEMATIC PHILATELIST”

Quarterly Journal. Year 23th. No 95, July - September 2023

Owner: THE PANHELLENIC SOCIETY OF THEMATIC PHILATELY

Editor-Director: Pantelis Leoussis

Editorial Committee: P. Leoussis, D. Varelas

Address: 12, Agiou Dimitriou Str., GR-14452 Metamorphosi, Athens

Tel. +31 2102825134; e-mail: p_leoussis@hotmail.com

www.thematic-philatelist.gr

The journal is distributed gratis to the members

Annual subscription € 20. New members' subscription € 5

ΥΜΝΟΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

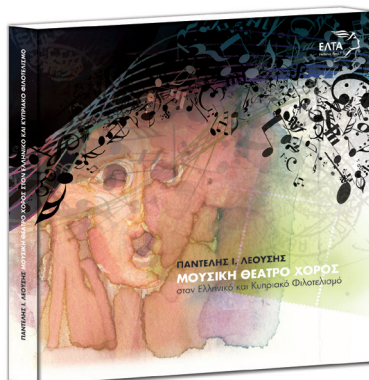
Λόγια & μουσική Π. Λεούση

Ύμνο για σένα θα τραγουδήσω, μικρό χαρτάκι χρωματιστό,
τις αρετές για να τιμήσω και για τα τόσα που σου χρωστώ.
Μικρό χαρτάκι, χάρη σε σένα γνώρισα φίλους, βρήκα χαρές,
γύρισα τόπους, κέρδισα επαίνους, ώρες εξάισιες, μοναδικές.
Μ' έμαθες στην έρευνα, στην τάξη, μ' έκανες πιο πλούσιο, πιο σοφό.
Πάντοτε μη βρέξει και μη στάξει σ' είχα, με τσιμπίδι και φακό!
Μικρό χαρτάκι αγαπημένο, με συντροφεύεις από παιδί.
Στις αρετές σου κεντώ και υφαίνω γνώση για τέχνη κι αισθητική.
Με ταξιδεύεις σ' άγνωστους κόσμους, μόρφωσης, γνώσης, πολιτισμού.
Κοντά σου βρίσκω καινούργιους δρόμους, στιγμές γαλήνης και στοχασμού...
Μήνυμα αγάπης κι' αδελφосύνης στον κόσμο στέλνεις, ενωτικό,
πρέσβη της γνώσης και της ειρήνης, μικρό χαρτάκι, σ' ευχαριστώ.

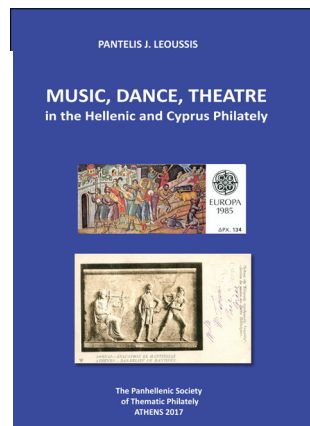
(Έκδοση του Συλλόγου μας)

BALKANFILA 2016 Χρυσό
ITALIA 2018 Μεγάλο Επίχρυσο

(Έκδοση Ελληνικών Ταχυδρομείων)

BALKANFILA 2016 Μεγάλο Επίχρυσο

(Έκδοση του Συλλόγου μας)

ITALIA 2018 Μεγάλο Επίχρυσο
EFIRO 2019 (Ρουμανία) Χρυσό
NOTOS 2021 Επίχρυσο

Ο "Θεματικός Φιλοτελιστής" έχει τιμηθεί με τα εξής μετάλλια:

EUROCUPRUM 2001 (Πολωνία) Χάλκινο, ΕΦΙΛΑ 2002 (Ελλάδα) Μεγάλο Αργυρό
TEMEX 2003 (Αργεντινή) Μεγάλο Αργυρό, BRNO 2005 (Τσεχία) Επάργυρο
JERUSALEM 2006 Αργυρό, BALKANFILA 2007 Μεγάλο Αργυρό, CHINA 2009 Αργυρό,
ANTVERPIA 2010 Αργυρό, BALKANFILA 2012 Μεγάλο Αργυρό, ΕΛΛΑΔΑ-ΚΥΠΡΟΣ 2013
Μεγάλο Αργυρό, ΚΥΠΡΟΣ -ΕΛΛΑΔΑ 2014 Μεγάλο Αργυρό, EFIRO 2019 Μεγάλο Επίχρυσο
NOTOS 2021 Επίχρυσο

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα μας:

www.thematic-philatelist.gr

Προς τους φίλους αναγνώστες...

Αγαπητοί φίλοι

Στα δεινά που έφερε η ψηφιακή τεχνολογία στο φιλοτελισμό, με την δραματική μείωση της αλληλογραφίας και την επακόλουθη μείωση των συλλεκτών, κυρίως των νέων, συνεχώς προστίθενται νέα, όπως αυτό που μας επιφύλαξε πρόσφατη Ειδική Εγκύκλιος των Ταχυδρομείων μας, με βάση την οποία καταργείται η επικόλληση γραμματοσήμων και ετικετών σε συστημένα, επείγοντα, δηλωμένες αξίες κ.λπ. Με εξαίρεση τις απλές επιστολές και τις κάρτες που θα ρίχνονται στα γραμματοκιβώτια, όλα τα υπόλοιπα ταχυδρομικά αντικείμενα θα «γραμματοσημαίνονται» με αυτοκόλλητες ετικέτες. Αυτό σημαίνει ότι εκτός από την ακόμα μεγαλύτερη μείωση των εν κυκλοφορία γραμματοσήμων, ένα πολύτιμο φιλοτελικό υλικό θα πάψει να υπάρχει. Διότι οι σφραγίδες, οι ειδικές σημάνσεις, οι μεγάλες γραμματοσημάνσεις κ.λπ. δημιουργούν συχνά ενδιαφέροντα συλλεκτικά ντοκουμέντα, πολύτιμα και για εκθεσιακές συλλογές.

Σύμφωνα με την ίδια εγκύκλιο, τα γραμματόσημα που κατέχουμε μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέχρι το τέλος του 2023. Απόφαση εξαιρετικά άδικη, εφόσον αντιπροσωπεύουν χρήμα που καταβλήθηκε για την απόκτησή τους και η ισχύς για την χρησιμοποίησή τους αναφερόταν ως απεριόριστη. Και σε αυτό πρωτοτύπησαν τα Ταχυδρομεία μας, όπως συνέβη και με τα γραμματόσημα σε δραχμές, που με την έλευση του Ευρώ αχρηστεύτηκαν εν μία νυκτί. Ακόμα και πριν λίγο καιρό λαβαίναμε κατά καιρούς επιστολές γραμματοσημασμένες με παλιά εθνικά νομίσματα, όπως λιρέτες, φράγκα κλπ.

Μάλλον χρειάζεται λίγο περισσότερος σεβασμός στους χρήστες των ταχυδρομικών υπηρεσιών και στους συλλέκτες.

Κατά τα άλλα, δεν υπάρχουν πολλά που θα μπορούσαν να αναφερθούν. Η φιλοτελική κίνηση υποτονική. Κάποιες μικρές συγκεντρώσεις στα εντευκτήρια των μεγαλύτερων σωματείων, οι ετοιμασίες της ΕΦΕ για τον εορτασμό των 100 χρόνων από την έκδοση της πρώτης Φιλοτέλειας -μεγάλη επέτειος στ' αλήθεια!- με την προαναγγελία ενός πολυσέλιδου Επετειακού Λευκώματος, και... «ουδέν νεότερον». Ουδέν, εκτός από την συνεχή εξέλιξη επί τα βελτίω της ιστοσελίδας της Ομοσπονδίας μας. Τελευταία επιτυχία το πολύ χρήσιμο Ενημερωτικό Δελτίο που συμπεριελήφθη πρόσφατα.

Για το Σύλλογό μας δεν έχουμε πολλά να αναφέρουμε. Ακολουθεί και αυτός τον γενικό κανόνα. Ευτυχώς που υπάρχει ο θαλερός Θεματικός Φιλοτελιστής που εξακολουθεί να συντροφεύει τους θεματικούς μας φίλους, πάντα στην ώρα του και πάντα προσπαθώντας να βελτιώνεται.

Υγεία και χαρά σε όλους.

Ο πρόεδρος

Λούθηρος και Μεταρρύθμιση

Ήδη από τα τέλη του Μεσαίωνα το ηθικό κύρος της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας ανάμεσα στους πιστούς άρχισε να μειώνεται. Όλο και περισσότερες δι-αμαρτυρίες διατυπώνονταν για τη διοικητική ανεπάρκεια, την υπερβολική πολυτέλεια, ακόμη και την ηθική διαφθορά πολλών από τους εκκλησιαστικούς αξιωματούχους. Σε μια εποχή που νέοι κοινωνικοί, οικονομικοί και πνευματικοί ορίζοντες ανοίγονταν στους Ευρωπαίους, η πλειονότητα του κλήρου ζούσε μέσα στην αμάθεια και η Εκκλησία εξακολουθούσε να ελέγχει τους πιστούς με τη διαρκή απειλή του κακού, εφευρισκοντας τρόπους άφεσης των αμαρτιών, μεταξύ των οποίων και τα λεγόμενα συγχωροχάρτια.

Η αντίδραση στις αδυναμίες αυτές της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας δεν άργησε να εκδηλωθεί από τους φορείς του ανθρωπιστικού κινήματος. Αυτοί έθεσαν ως στόχο την αναζήτηση του αυθεντικού πνεύματος του Χριστιανισμού στη μελέτη της Αγίας Γραφής, χωρίς τις παρερμηνείες των σχολιαστών του Μεσαίωνα. Προϋπόθεση της αναζήτησης αυτής ήταν η άμεση επαφή με ιερά κείμενα, την οποία κατέστησαν δυνατή η πρόοδος της τυπογραφίας και οι μεταφράσεις της Αγίας Γραφής σε λαϊκή γλώσσα, ήδη από το πρώτο μισό του 16ου αιώνα.

Η κρίση στη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία ήταν φαινόμενο σύνθετο και συνδεόταν με το πνεύμα της Αναγέννησης. Για το λόγο αυτό, εκτός από τη βασική

θηρσκευτική διάστασή του, έλαβε επίσης κοινωνικό και πολιτικό χαρακτήρα.

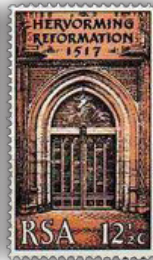
Η αντίδραση στις αδυναμίες της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας εκδηλωνόταν περισσότερο στις γερμανικές χώρες. Στον πληθυσμό προκαλούσε μεγάλη δυσαρέσκεια η οικονομική επιβάρυνση που υφίστατο από την Εκκλησία με σκοπό την ανέγερση μεγαλοπρεπών οικοδομημάτων στη Ρώμη. Στη λαϊκή αυτή δυσαρέσκεια πρέπει να προσθέσουμε και την προσπάθεια των Γερμανών ηγεμόνων να απαλλαγούν από την παπική επιρροή και την επικυριαρχία του αυτοκράτορα.

Η αφορμή δόθηκε το 1515, όταν ο πάπας Λέων Γ' έδωσε την άδεια για μαζική έκδοση και πώληση εγγράφων άφεσης αμαρτιών, η πώλησή των οποίων έλαβε τη μορφή γενικευμένου φαινομένου το 16ο αιώνα.

Για τον άνθρωπο του Μεσαίωνα ο φόβος της αμαρτίας ήταν διάχυτος παντού και για το λόγο αυτό αναζητούσε εναγωνίως τρόπους απαλλαγής του από αυτήν.

Ως μοναδική σωτηρία της ψυχής θεωρείτο η άφεση αμαρτιών, την οποία οι μεν πιστοί είχαν αναγάγει λόγω θρησκοληψίας σε σκοπό της ζωής τους, η δε Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία σε μέσο αναπαγωγής της κοσμικής εξουσίας της και πλουτισμού.

Ο Μαρτίνος Λούθηρος γεννήθηκε το 1483 στο Αϊσλέμπεν. Γιος ενός επιχειρηματία ανθρακωρύχου, από πολύ νεαρή ηλικία διακρίθηκε για την οξύνοιά

Μονόφυλλο για τα 400 χρόνια της Μεταρρύθμισης

του. Το 1501 ξεκίνησε σπουδές Νομικής και λίγο αργότερα πήρε Μάστερ. Όταν κάποτε το 1505 βρέθηκε στο έλεος μιας ισχυρής καταιγίδας και ένιωσε τον φόβο του θανάτου, αποφάσισε να ακολουθήσει τον μοναστικό βίο για να μη βρεθεί ενώπιον του Θεού απροετοίμαστος. Δώδεκα μέρες αργότερα έγινε μοναχός στο μοναστήρι των Αυγουστίνων, στην Ερφούρτη, όπου ξεχώρισε για την σχολαστική εφαρμογή των κανόνων του τάγματος, όπως 6 ώρες προσευχή την ημέρα, νηστείες, εξομολογήσεις κ.ά.

Το 1507 έγινε ιερέας και το 1510, ως εκπρόσωπος του τάγματος των Αυγουστίνων μοναχών, ταξίδεψε στη Ρώμη, ένα ταξίδι που έμελλε να παίξει καθοριστικό ρόλο για τη διαμόρφωση της θεολογικής σκέψης του. Την εποχή εκείνη η Κουρία του Βατικανού αντιμετώπιζε οικονομικά προβλήματα εξαιτίας του υπέρογκου κόστους για την ανέγερση της Βασιλικής του Αγίου Πέτρου. Για να λύσει το οικονομικό αδιέξοδο, η καθολική εκκλησία προωθούσε τα λεγόμενα συγχωροχάρτια, τα οποία παραχωρούνταν στους πιστούς έναντι αμοιβής, συγχωρώντας αμαρτίες του παρελθόντος αλλά και του μέλλοντος, με την τιμή τους να κυμαίνεται ανάλογα με το εισόδημα του κάθε πιστού.

Στόχος του Μαρτίνου Λουθήρου ήταν να καυτηριάσει τις καταχρήσεις της Καθολικής Εκκλησίας. Η θυροκόλληση των «95 Θέσεων» του στην είσοδο του Καθεδρικού της Βιτεμβέργης στις 31 Οκτωβρίου του 1517 έμελλε να αλλάξει συθέμελα όχι μόνο τη Γερμανία και την Ευρώπη, αλλά και όλον τον κόσμο.

Η χριστιανική πίστη κατά τον ύστερο Μεσαίωνα κυριαρχείται από το ρωμαιοκαθολικό μονοπώλιο για όλα τα ζητήματα. Αυτό άλλωστε υποδηλώνει το επίθετο «καθολικός». Αυστηρά δόγματα και κανόνες καθορίζουν τον βίο των πιστών και πίσω από κάθε πτυχή της ζωής κρύβεται ένας θεός τιμωρός

που επιβλέπει τις ανθρώπινες πράξεις και δεν συγχωρεί. Η προσωπική δυστυχία, οι πόλεμοι, οι κρίσεις κάθε είδους αλλά ακόμη και τα ακραία φυσικά φαινόμενα εξηγούνταν ως προϊόντα μαγείας, είτε ως συνέπειες της δράσης δαιμόνων, αλλά και ανθρώπων που έχουν συνάψει συμφωνία με τον διάβολο. Το κυνήγι μαγισσών ήταν συχνό και πολλές εξ αυτών κατέληγαν στην πυρά.

Το κήρυγμα του Λουθήρου είχε αποφασιστική επίδραση στην κοινωνική, πολιτική και οικονομική πραγματικότητα, όχι μόνον της Γερμανίας αλλά και ολόκληρης της Ευρώπης. Όταν το 1529 η Δίαιτα (Γενική συνέλευση των Αυτοκρατορικών Κτημάτων της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας) αποκήρυξε το Λουθηρανισμό, οι Γερμανοί ηγεμόνες που ήταν οπαδοί του Λουθήρου αντιτάχθηκαν και διαμαρτυρήθηκαν για τη δίωξη των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων. Η διαμαρτυρία αυτή, από την οποία ονομάστηκαν και προτεστάντες ή διαμαρτυρόμενοι (από το λατινικό ρήμα *protesto*: διαμαρτύρομαι), δεν είχε κανένα αποτέλεσμα. Τον επόμενο χρόνο υπέβαλαν στη Δίαιτα που συγκλήθηκε στην γερμανική πόλη Αυγούστα υπόμνημα με τις βασικές αρχές του Λουθηρανισμού,

γνωστό ως Ομολογία της Αυγούστας (1530).

Η αναμενόμενη σύγκρουση των μεταρρυθμιστών με τις αυτοκρατορικές δυνάμεις εκδηλώθηκε τελικά και έλαβε τη μορφή γενικευμένου εμφυλίου πολέμου. Στο τέλος ο αυτοκράτορας αναγκάστηκε να συμβιβαστεί με την Ειρήνη της Αυγούστας (1555), η οποία αναγνώριζε τη νομιμότητα του Λουθηρανισμού και το δικαίωμα κάθε ηγεμόνα να επιβάλλει στην περιοχή της δικαιοδοσίας του το δόγμα που επιθυμούσε.

Με τη συνθήκη αυτή η Γερμανία διαιρέθηκε σε κράτη καθολικά και διαμαρτυρόμενα.

Η θυροκόλληση των 95 θέσεων.

450 χρόνια από την Ομολογία της Αυγούστας.

Βατικανό: "Αιρετική ψευδομεταρρύθμιση"!

Εκδοση για τα 500 χρόνια της Μεταρρύθμισης.

Φεντερίκο Φελίνι

Γεννήθηκε στο Ρίμινι το 1920. Ήταν γιος ενός περιοδεύοντα πλασιέ τροφίμων και μιας μητέρας που πίστευε ότι με το γάμο της με κάποιον κατώτερης τάξης, πρόδωσε τους δεσμούς της με τη ρωμαϊκή αριστοκρατία.

Στα τέλη της δεκαετίας του 1930 μετακόμισε με τη μητέρα και τον αδερφό του στη Ρώμη, μία πόλη που πάντα πίστευε ότι ανήκε σε αυτήν. Τελικά, μόνο αυτός παρέμεινε εκεί, βιοποριζόμενος με την πώληση κινουμένων σχεδίων, γκαγκ, και γράφοντας ιστορίες σε ένα χιουμοριστικό περιοδικό.

Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ο Φελίνι έγραφε σενάρια για μία ραδιοφωνική σειρά στην οποία πρωταγωνιστούσε η Τζουλιέττα Μασίνα, την οποία παντρεύτηκε το 1943 και η οποία εμφανίστηκε σε πολλές από τις ταινίες του κατά τη διάρκεια ενός συχνά ταραγμένου γάμου 50 ετών.

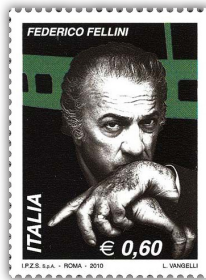
Το 1944 ο Φελίνι γνωρίστηκε με τον σκηνοθέτη Ρομπέρτο Ροσελίνι και έγινε ένας από την ομάδα των σεναριογράφων της ταινίας «Ρώμη, ανοχύρωτη πόλη» του 1945, της περίφημης πρωτοποριακής ταινίας του Νεορεαλισμού που του χάρισε την πρώτη του υποψηφιότητα για Όσκαρ για τη συμμετοχή του στο σενάριο.

Ο Φελίνι έγινε γρήγορα ένας από τους πιο επιτυχημένους σεναριογράφους της Ιταλίας. Έγραψε σενάρια και συνεργάστηκε με σκηνοθέτες όπως ο Πιέτρο Τζέρμι, ο Αμπέρτο Λατουάντα και ο Λουίτζι Κομεντσίνι, ενώ στην ταινία «Il Miracolo» (1948, Το Θαύμα) του Ροσελίνι συμμετείχε

επίσης με ένα ρόλο, υποδουόμενος έναν αλήτη που ενσαρκώνει έναν απλοϊκό χωρικό, όταν τον παίρνει για τη μετενσάρκωση του Αγίου Ιωσήφ.

Το σκηνοθετικό του ντεμπούτο πραγματοποίησε το 1950 σε συνεργασία με τον Αμπέρτο Λατουάντα με την ταινία «Luci del varietà» (1950, Φώτα του βαριετέ) που διδραματίζεται σε ένα περιοδεύον τσίρκο. Συνέχισε με άλλες ταινίες, συχνά με θέμα την λαϊκή σόου μπίζνες και το τσίρκο, μέχρι που το 1952 σκηνοθέτησε την πρώτη του ανεξάρτητη ταινία, «Lo sceicco bianco» (1952, Ο λευκός Σείχης), μια σάτιρα με κόμικς. Ωστόσο, η πρώτη του εμπορική επιτυχία με καλές κριτικές ήταν το «Vitelloni» (1953, Τα νεαρά μοσχάρια). Βασισμένο στη δική του εφηβεία στο Ρίμινι, αντικατοπτρίζει πιστά την ανία της επαρχιακής ζωής που τον οδήγησε στη Ρώμη. Ταινία που το Βρετανικό Ινστιτούτο Κινηματογράφου κατέταξε στην πρώτη δεκάδα, στη λίστα με τις καλύτερες ταινίες όλων των εποχών.

Με το «La strada» (1954, Ο δρόμος ή Πουλημένη απ' τη μητέρα της), ο Φελίνι επέστρεψε στον κόσμο των σόουμεν. Με πρωταγωνιστή τον Άντονι Κουίν ως Ζαμπανό, ένα κτηνώδη πλανόδιο ψευτοπαλληκαρά και τη Μασίνα ως γυναικα που τον αγαπά. Η ταινία γυρίστηκε σε ερημικές τοποθεσίες, σε φτωχικά χωριά και δρόμους με πυρόλιθο, με σκοπό να αντανakλούν την ηθική ξηρότητα του χαρακτήρα του Κουίν, που ερχόταν σε αντίθεση με τη γλυκιά, επεικική φύση της Τζελοσμίνα που ενσάρκωνε η Μασίνα. Η

“Νυχτες της Καμπιρια”

“Ντόλσε Βίτα”

εμπορική και καλλιτεχνική επιτυχία του έργου ήταν μεγάλη, αφού κέρδισε το Όσκαρ καλύτερης ξένης ταινίας και το

**Ο Φελίνι και η ταινία «8.30'»,
Δεξιά με την Τζουλιέτα Μασίνα.**

λυπτηρό τραγουδι-λάιτ μοτιβ του συνθέτη Νίνο Ρότα έγινε μεγάλη επιτυχία. Οι παραγωγοί πρότειναν να παρουσιάσουν τη Μασίνα ως Τζελοσμίνα σε ένα σειράλ, αλλά ο Φελίνι της έδωσε έναν μικρό ρόλο μόνο στην ταινία «Il bidone» (1955, Η απάτη), όπου ο Μπρόντερικ Κρόφορντ ήταν αρχηγός μιας συμμορίας απατεώνων που υποδύονται τους

**Ο Φελίνι και η ταινία Ντόλτσε Βίτα.
Δεξιά, με τον Μαρσελο Μαστριγιάνι.**

ιερείς για να ληστεύουν τους αγρότες.

Η Μασίνα επιβεβαίωσε την ποιότητά της ως ηθοποιού στην ταινία «Οι νύχτες της Καμπίρια» (Le notti di Cabiria, 1957), υποδύμενη μια καλοσυνάτη Ρωμαία πόρνη που παραμένει αισιόδοξη ακόμα και όταν ταπεινώνεται, και την εξαπατάει ο άντρας που περιμένει να παντρευτεί. Ήταν μία από τις πιο συμπαθείς ταινίες του Φελίνι. Κέρδισε ένα Όσκαρ καλύτερης ξένης ταινίας και ενέπνευσε τη μουσική κωμωδία του Μπρόντγουοϊ Sweet Charity του 1966 και την ομώνυμη ταινία του 1969.

Α. Τ.

Η λευκή ιτιά

Η λευκή ιτιά (*Salix alba*) είναι ένα ακόμα από τα πολλά δέντρα που προσφέρουν πολλαπλές υπηρεσίες στον άνθρωπο. Το ύψος της μπορεί να φτάσει μέχρι και τα 30 μ. και ο κορμός της μέχρι 1 μ διάμετρο. Το χρώμα του φλοιού της είναι γκρι-καφέ και οι βλαστοί

γκρι-καφέ έως πράσινο-καφέ. Τα φύλλα είναι πιο ανοιχτόχρωμα από τις περισσότερες άλλες ιτιές, διότι καλύπτονται από πολύ λεπτές, μεταξένιες άσπρες τρίχες. Τα άνθη παράγονται σε ίουλους, αρσενικούς και θηλυκούς σε ξεχωριστά

δένδρα. Οι αρσενικοί έχουν μήκος 4-5 εκ, οι θηλυκοί 3-4 εκ κατά την επικονίαση, οι οποίοι επιμηκύνονται με την ωρίμανση του καρπού. Η πλήρης ωριμότητα επέρχεται στο μέσο του καλοκαιριού, οπότε οι θηλυκοί ίουλοι αποτελούνται από πολλές μικρές (4 χλ) κάψουλες, η καθεμία από τις οποίες περιέχει πολλούς μικροσκοπικούς σπόρους συνδεδεμένους με ένα λευκό πούπουλο, για να διασπείρονται ευκολότερα με τον άνεμο.

Το ξύλο της ιτιάς έχει πολλές και ενδιαφέρουσες χρήσεις. Παλαιότερα ήταν σημαντικό για την παρασκευή του μπαρουτιού, ενώ στις χώρες που παίζεται κρίκετ χρησιμοποιείται ακόμα και σήμερα για να παρασκευηθούν ροπάλων του. Τα ευλύγιστα κλαδιά της είναι χρήσιμα για την καθαθοποία και η τανίνη του φλοιού για το μαύρισμα του δέρματος.

Ο φλοιός της ιτιάς ήταν γνωστός για την αναλγητική και αντιπυρετική του δράση από τα χρόνια του Ιπποκράτη. Αναφέρεται μάλιστα και σε κείμενα της αρχαίας Αιγύπτου, της Σουμερίας και της Ασσυρίας. Από αυτόν παράγεται το ενεργό εκχύλισμα «σαλικίνη» και το χημικό παράγωγό της «σαλικυλικό οξύ», που περιέχεται στην ασπιρίνη.

Α. Κ.

Η ραπτομηχανή

Μία από τις σπουδαιότερες μηχανές του 19ου αιώνα είναι χωρίς αμφιβολία η ραπτομηχανή. Πρώτοι οι Άγγλοι συνέλαβαν την ιδέα για την κατασκευή της, Αμερικάνοι όμως, ήταν εκείνοι που κατασκεύασαν την πρώτη πρακτική και λειτουργική ραπτομηχανή.

Ήδη τον 18ο αιώνα έγιναν οι πρώτες προσπάθειες κατασκευής ραπτομηχανής από τον Charles F. Weinsenthal (Γουάινσταλ 1775), καθώς και από τον Άγγλο Thomas Saint (1790), οι οποίοι πέτυχαν ένα γρήγορο μηχανικό ράφιμο αντι του προαιώνιου αργού και κουραστικού ραψίματος με το χέρι. Αν και οι προσπάθειές τους δεν έφεραν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, η εφεύρεση του T. Saint, που ήταν μια μηχανή για τη ραφή δερμάτων, αποτέλεσε τη βάση της ιδέας του σημερινού ραψίματος.

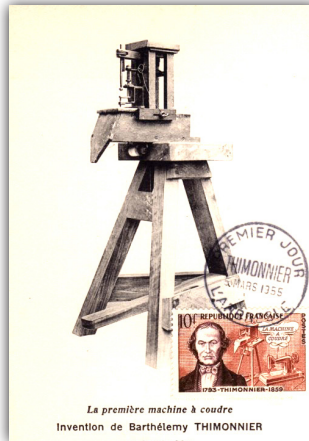
Το 1825 ο Γάλλος Bartheleus Thimonier (Τιμονιέ) κατασκεύασε την πρώτη λειτουργική αξιόπιστη ραπτομηχανή. Επίσης ο ίδιος κατόρθωσε το 1829 να κατασκευάσει μια χοντροκομμένη ραπτομηχανή από ξύλο,

η οποία μιμείτο το ράφιμο που γίνεται με το χέρι. Η συγκεκριμένη κατασκευή αποτέλεσε ορόσημο στην εξέλιξη των μηχανών ραφής.

Η εφεύρεση του Τιμονιέ προσέλκυσε το ενδιαφέρον των ιδιοκτητών ενός εργοστασίου κατασκευής στολών του γαλλικού στρατού στο Παρίσι, με αποτέλεσμα να τον προσλάβουν ως συνεταίρο. Έτσι ο Τιμονιέ κατασκεύασε το 1831 ογδόντα ξύλινες ραπτομηχανές, οι οποίες λειτουργούσαν ομαλά.

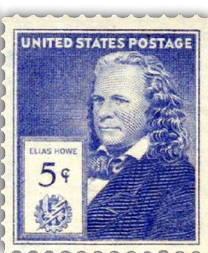
Η απροσδόκητη αυτή επιτυχία υποκίνησε το φθόνο των Παριζιάνων ραπτών, οι οποίοι ξεκίνησαν μια προπαγάνδα που απευθυνόταν στον αμαθή και θρησκόληπτο όχλο, και που διαλαλούσε ότι η ραπτομηχανή του Τιμονιέ ήταν «έργο σατανικό». Σαν αποτέλεσμα, η κοινή γνώμη εναντιώθηκε στην εφεύρεση αυτή και πλήθος κόσμου εισέβαλε στο εργοστάσιο και το λεηλάτησε.

Οι ξύλινες ραπτομηχανές του Τιμονιέ μετατράπηκαν σε συντρίμια, από το λαό, που θα σκότωνε και τον ίδιο αν δεν πρόφτανε να ξεφύγει και να δραπετεύσει στην ιδιαίτερη πατρίδα του.

La première machine à coudre
Invention de Barthélemy THIMONNIER

Ο Τιμονιέ και η πρώτη ραπτομηχανή του.

Εκτός από τον Τιμονιέ, σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη της ραπτομηχανής έπαιξαν -μεταξύ άλλων- και οι Γιόζεφ Μάντερσπεργκερ, Ελίας Χόου και Ισαάκ Σίνγκερ.

Ραπτομηχανή: Πολύτιμη για μοδίστρες και νοικοκυρές.

Το 1845, και πάλι ο Τιμονιέ κατασκεύασε μια νέα ραπτομηχανή εξολοκλήρου από μέταλλο, η οποία είχε ως βάση το ίδιο πρότυπο μοντέλο, μόνο που τώρα ήταν τελειοποιημένο.

Ωστόσο, τόσο αυτή η ραπτομηχανή όσο και οι προηγούμενες είχαν ένα μειονέκτημα. Έκανε δηλαδή αλυσιδωτή βελονιά με μια μόνο κλωστή που ξηλωνόταν πολύ εύκολα.

Ένας άλλος εφευρέτης, ο Αμερικανός Walter Hunt (Χάντ), αντί να ακολουθήσει, όπως οι προκάτοχοί του, την αρχή της απομίμησης του χειροποίητου ραψίματος που απαιτούσε μια μόνο κλωστή, έθεσε πρώτος απ' όλους, την ιδέα της βελονιάς με δυο κλωστές (κομποβελονιά, που γίνεται με βελόνα με τρύπα κοντά στη μύτη της).

Η βελόνα της ραπτομηχανής του Hunt, κινούμενη με παλλόμενο βραχίονα και διαπερνώντας το ύφασμα, σχημάτιζε με την κλωστή θηλιά. Έπειτα, μέσα από τη θηλιά περνούσε άλλη κλωστή, τυλιγμένη σε παλινδρομική σαίτα, με τρόπο τέτοιο ώστε κατά το ανέβασμα της βελόνας οι δυο κλωστές να δένονται σφιχτά σχηματίζοντας κόμπο. Αυτή είναι η βάση της κομποβελονιάς που υιοθετήθηκε και από όλες τις επόμενες ραπτομηχανές που λειτουργούσαν με δυο κλωστές να δένονται σφιχτά, σχηματίζοντας κόμπο.

Η μηχανή του Hunt, που ήταν η πιο τελειοποιημένη ραπτομηχανή της εποχής της, είχε τα ίδια χαρακτηριστικά με τις σημερινές ραπτομηχανές και μπορεί να θεωρηθεί ως πρόδρομος αυτών. Παρόλα αυτά δεν είχε πρακτική χρησιμότητα λόγω της αδυναμίας της να εκτελεί κανονικά τη στροφή στη γωνία των υφασμάτων και να κάνει συνεχές ράψιμο σε αρκετό μήκος. Ο ράφτης ήταν υποχρεωμένος να μετακινεί και να τοποθετεί το ύφασμα συνεχώς.

Άλλος παγκόσμιος εφευρέτης ραπτομηχανών είναι ο Αμερικανός Elias Howe, η ραπτομηχανή του οποίου είχε τα ίδια χαρακτηριστικά με τη μηχανή του Hunt, αν και ο Howe αγνοούσε την ύπαρξή της. Το έτος κατασκευής ήταν το 1845 και ο Howe απέκτησε για αυτήν το πρώτο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας το 1846,

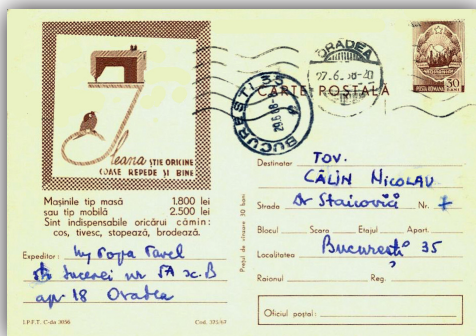
ένα δίπλωμα που για πρώτη φορά δινόταν σε εφευρέτη ραπτομηχανής. Η ραπτομηχανή αυτή λειτουργούσε με δύο κλωστές και μια βελόνα που είχε την τρύπα κοντά στη μύτη.

Ωστόσο, η ραπτομηχανή του Howe δεν είχε την αναμενόμενη αποδοχή στην Αμερική. Ο Howe κατέφυγε τότε στην Αγγλία, αλλά και εκεί βρέθηκε σε ανάγκη και αναγκάστηκε να πουλήσει τα δικαιώματά της εφευρέσεώς του μόλις για 250 λίρες. Αγοραστής ήταν

ο William F. Thomas (Τόμας), Λονδρέζος εργοστασιάρχης κορσέδων, ομπρελών, βαλι-

Πέντε διάφορα, παλαιότερα και νεότερα, μοντέλα ραπτομηχανών.

Μονόφυλλο Ρουμανίας με διαφήμιση ραπτομηχανής.

τών και υποδημάτων, ο οποίος εκμεταλλεύτηκε την εφεύρεση του Howe και θησαύρισε.

Όσο ο Howe απουσίαζε στην Αγγλία, η σταδιακή διάδοση της ραπτομηχανής στην Αμερική άρχισε να προσελκύει την περιέργεια και το ενδιαφέρον του κοινού. Έτσι, πολλοί μηχανικοί αποφάσισαν να ασχοληθούν με την κατασκευή νέων ή με την τελειοποίηση των ραπτομηχανών που ήδη κυκλοφορούσαν στην αγορά. Ανάμεσα τους ήταν και ο Isaac Merritt Singer (Σίνγκερ) ο οποίος κατασκεύασε μια ραπτομηχανή τελειότερη από εκείνη του Howe .

Η ραπτομηχανή του Howe χρησίμευε ως υπόδειγμα για όλες τις άλλες ραπτομηχανές που λειτουργούσαν με δύο κλωστές και μία βελόνα και μία τρύπα κοντά στη μύτη της. Ωστόσο, παρέμεναν τα βασικά μειονεκτήματα των προηγούμενων ραπτομηχανών, με κυριότερο από αυτά τη μετακίνηση του υφάσματος προς τη βελόνα, η οποία γινόταν με μεγάλο κόπο. Το μειονέκτημα αυτό ξεπεράστηκε το 1850 με την τελειοποίηση της ραπτομηχανής του Howe σε διάφορα καίρια μέρη της από τον Singer, τον εφευρέτη της παγκοσμίως γνωστής ομώνυμης ραπτομηχανής . Ο Singer ήταν ο πρώτος που εισήγαγε τον κάθετο κινούμενο βελονοφόρο, την οριζόντια κινούμενη σαΐτα, την οριζόντια πλάκα για την τοποθέτηση του υφάσματος, το ποδαράκι στερέωσης του υφάσματος, το σύστημα αυτόματης προώθησης (μεταφοράς) του υφάσματος και τους ρυθμιστές τάσης των κλωστών, εργαλεία με τα οποία επιτυγχάνεται η ομαλή και γρήγορη λειτουργία της ραπτομηχανής .

Το πρότυπο αυτής της ραπτομηχανής του Singer εκτίθεται στο Εθνικό μουσείο των Ηνωμένων Πολιτειών. Αργότερα ο Singer ανακάλυψε και δεύτερο τύπο ραπτομηχανής, τελειότερο από τον προηγούμενο, με κερκίδα ή μασούρι και με μασουρίστρα, στην οποία ήταν τυλιγμένη η κλωστή. Η μηχανή αυτή αποτέλεσε την πρώτη πρακτική ραπτομη-

χανή που μπήκε στα νοικοκυριά για οικιακή χρήση.

Από την ιστορία της ραπτομηχανής δεν πρέπει να παραλείψουμε να αναφέρουμε και τον φτωχό αλλά μεγαλοφυή Αμερικανό Allen B. Wilson (Ουίλσον) που το 1849, σε ηλικία μόλις 22 ετών, εφηύρε την περίφημη μηχανή Wilson, χωρίς να έχει δει ή να ξέρει τίποτα για την εφεύρεση του Howe. Η εφεύρεση του Wilson, για την οποία ο ίδιος έλαβε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας την ίδια μέρα που και ο Singer έλαβε το δικό του δίπλωμα (12 Αυγούστου 1851).

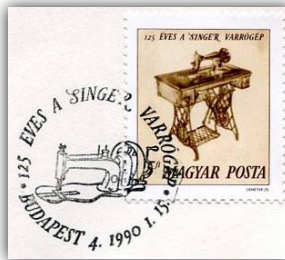
Το 1849 ένας ράφτης, ο William Grover (Γκρόβερ), προσπάθησε να λύσει το πρόβλημα της συχνής αλλαγής του μασουριού στις γαζωτικές μηχανές. Στην προσπάθειά του αυτή τον βοήθησε ένας άλλος ράφτης, ο William Baker (Μπέικερ), με αποτέλεσμα να καταφέρουν τελικά να κατασκευάσουν μια μηχανή ραφής, η οποία παρήγε αλυσιδωτή βελονιά με δυο κλωστές. Η ραφή που σχημάτιζε η συγκεκριμένη μηχανή πήρε το όνομα Grover & Baker που εξελίχτηκε στο τελειότερο

εργοστάσιο παραγωγής ραπτομηχανών για βιομηχανικές κυρίως ανάγκες .

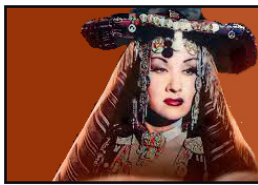
Στο πέρασμα του χρόνου εφευρέθηκαν περισσότερο εξειδικευμένες ραπτομηχανές. Τέτοιες είναι οι μηχανές που δημιουργούν κουμπότρυπες, οι μηχανές ραφής κουμπιών, οι μηχανές στερεώματος κ.α.

Το διάστημα μεταξύ 1940-1980 οι κατασκευαστές πέτυχαν να διπλασιάσουν την ταχύτητα σε αρκετές μηχανές ραφής. Στις δεκαετίες του 1940 και του 1950 η προσπάθειά τους επικεντρώθηκε στην αύξηση της ταχύτητας λειτουργίας. Στην δεκαετία του 1970 έκαναν την εμφάνισή τους οι ημιαυτόματες μηχανές και στη δεκαετία και στη δεκαετία του 1980 οι αυτόματες μηχανές ραφής.

Παντελής Λεούσης

Οι ραπτομηχανές Singer κυριάρχησαν επί χρόνια στην παγκόσμια αγορά.

Ύμα Σουμάκ

Η Zoila Augusta Emperatriz Chávvarri del Castillo (1922 – 2008), γνωστή με το ψευδώνυμο Ύμα Σουμάκ (που επέλεξε η ίδια και που σημαίνει «πόσο όμορφη!»), ήταν Περουβιανή τραγουδίστρια και ηθοποιός, θεωρούμενη ως πρωτοπόρος της Εξωτικής Μουσικής. Ήταν το μικρότερο από τα έξι παιδιά της οικογένειας. Μεγαλώνοντας με τον αέρα των βουνών των Άνδεων, μιμούμενη τα πουλιά και άλλα ζώα, «έφτιαχνε άθελά της» το τεράστιο φωνητικό της φάσμα. Διότι η φωνή της ήταν ένα πραγματικό φαινόμενο. Η έκτασή της κάλυπτε έως και πέντε οκτάβες, όταν ένας καλός τραγουδιστής, απόφοιτος ωδείου, έχει συνήθως εύρος περίπου τριών οκτάβων.

Το 1956 κέρδισε ένα παγκόσμιο ρεκόρ Γκίνες για το Μεγαλύτερο Εύρος Μουσικής Αξίας. Το πρώτο της άλμπουμ έγινε διεθνής επιτυχία τη δεκαετία του 1950 και πούλησε ένα εκατομμύριο αντίτυπα σε όλο τον κόσμο. Μέχρι το 1959 ακολούθησαν άλλα τρία άλμπουμ, με την ίδια πάντα επιτυχία.

Το 1942 παντρεύτηκε τον Μόισης Βιβάνκο, συνθέτη και διευθυντή 14μελούς συγκροτήματος, με τον οποίο περιόδευσαν στη Νότια Αμερική και το Μεξικό, και το 1946 μετακόμισαν στη Νέα Υόρκη όπου εμφανίστηκαν ως Inka Taqui Trio, με την Σουμάκ να τραγουδά, τον Βιβάνκο στην κιθάρα και μία ξαδέρφη της να τραγουδά και να χορεύει. Η ομάδα αυτή δεν είχε ιδιαίτερη επιτυχία. Ωστόσο, η συμμετοχή τους στο Μουσικό Φεστιβάλ Νότιας Αμερικής στο Κάρνεγκι Χόλ αξιολογήθηκε θετικά.

Το 1951, η Σουμάκ έγινε η πρώτη Λατινοαμερικανίδα τραγουδίστρια που έκανε το ντεμπούτο της στο Μπροντγουέι και στο Κάρνεγκι Χόλ. Το 1960 έγινε η πρώτη γυναίκα από τη Λατινική Αμερική που πήρε αστέρι στο γνωστό Hollywood Walk of Fame. Στη συνέχεια, περιόδευσε στη Σοβιετική Ένωση, όπου

πούλησε περισσότερα από 20 εκατομμύρια εισιτήρια και πραγματοποίησε περισσότερες από 3000 συναυλίες σε «ολόκληρη την υδρόγειο», σπάζοντας κάθε προηγούμενο ρεκόρ από έναν ερμηνευτή, ενώ με τα 40 εκατομμύρια δίσκους που πούλησε τελικά, έγινε η Περουβιανή τραγουδίστρια με τις μεγαλύτερες πωλήσεις στην ιστορία.

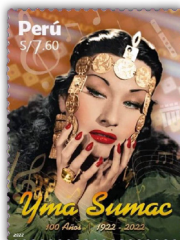
Το 1971 κάνει έναν δίσκο με ροκ μουσική, το «Miracles» («θαύματα») και επιστρέφει μόνιμα στο Περού. Οι εμφανίσεις της τη δεκαετία του 1970 είναι περιορισμένες, κυρίως στο Περού και την Νέα Υόρκη. Εντούτοις την επόμενη δεκαετία επανεμφανίζεται, δίνει αρκετές συναυλίες σε Χόλυγουντ, Νέα Υόρκη, και Σαν Φρανσίσκο, το 1987 ηχογραφεί το τραγούδι «I Wonder» για την ταινία της Ντίσνεϋ «Ωραία Κοιμωμένη», καθώς και έναν δίσκο με τίτλο «Mambo ConFusion». Οι εμφανίσεις της συνεχίζονται σε Αμερική και Ευρώπη, ενώ το 1990 παίζει την Χάιντι στο θεατρικό έργο του Στέφεν Σόντχάιμ «Follies» («τρέλες»).

Στα τέλη του 1990 η Σουμάκ εμφανίστηκε και πάλι στο προσκήνιο, μέσα από το τραγούδι «Atayrupa» που ακούστηκε στην ταινία των Αδελφών Κοέν «Ο μεγάλος Λεμπόφσκι», το «Bo Mambo» που ακούστηκε σε τηλεοπτικές διαφημίσεις σε όλο τον κόσμο, ενώ πολλά τραγουδιά της εντάχθηκαν στην μουσική επένδυση κινηματογραφικών ταινιών.

Στις 6 Μαΐου, στη Λίμα, ο πρόεδρος του Περού της απονέμει το μετάλλιο του Τάγματος του Ηλίου και ο δήμαρχος του Σαν Μάρκος το μετάλλιο του Πανεπιστημίου της πόλης.

Η Ύμα Σουμάκ πέθανε στο Λος Άντζελες την 1η Νοεμβρίου του 2008, στα 86 της, από καρκίνο του παχέος εντέρου. Ο τάφος της βρίσκεται στο κοιμητήριο Hollywood Forever της Καλιφόρνια.

Παντελής Λεούσης

Χάνσελ και Γκρέτελ

Ένα ακόμα από τα πολλά και πασίγνωστα παραμύθια που δημοσίευσαν οι Γερμανοί αδελφοί Γκρίμ είναι και το Χάνσελ και Γκρέτελ (Hänsel und Gretel). Ήταν μάλιστα τόσο η δημοφιλία του, ώστε από το 1812 που δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά το βιβλίο, υπολογίζεται ότι έχουν διατεθεί περισσότερα από 100 εκατομ. αντίτυπα.

Η ιστορία εκτυλίσσεται στα χρόνια της μεσαιωνικής Γερμανίας. Ο Χάνσελ και η Γκρέτελ είναι τα παιδιά ενός φτωχού ξυλοκόπου. Με το ξέσπασμα ενός λιμού, η γυναίκα του ξυλοκόπου αποφασίζει να πάει τα παιδιά στο δάσος και να τα εγκαταλείψει, για να φροντίσουν μόνα τους τον εαυτό τους. Αν απαλλαγούν από αυτά τα δύο στόματα, εκείνη και ο σύζυγός της δεν θα πεθάνουν της πείνας. Ο ξυλοκόπος αρχικά αντιπρέπει, αλλά εν τέλει συναινεί. Δεν γνώριζαν όμως ότι στην κρεβατοκάμαρα των παιδιών, ο Χάνσελ και η Γκρέτελ άκουσαν τις προθέσεις τους. Όταν οι γονείς έπεσαν για ύπνο, ο Χάνσελ ξεγλιστρά έξω από το σπίτι και συγκεντρώνει όσα περισσότερα λευκά

βότσαλα μπορεί, και επιστρέφει στο δωμάτιο καθησυχάζοντας την Γκρέτελ ότι ο Θεός δε θα τους εγκαταλείψει.

Την επόμενη μέρα που η οικογένεια κάνει βόλτα μέσα στο δάσος, ο Χάνσελ φιάχνει ένα μονοπάτι από λευκά βότσαλα, και όταν οι γονείς τους τους παράτησαν, ο Χάνσελ και η Γκρέτελ ακολουθούν το μονοπάτι για να γυρίσουν στο σπίτι. Όταν η μητέρα τους τους βλέπει, εξαγριώνεται και τους κλειδώνει στο σπίτι για να μην δραπέτεύσουν.

Το επόμενο πρωί η οικογένεια ταξιδεύει και πάλι στο δάσος. Ο Χάνσελ παίρνει μια φέτα ψωμί και αφήνει ένα μονοπάτι ψίχουλα, για να επιστρέψουν σπίτι. Όταν όμως οι γονείς τους τους παράτησαν και πάλι, χάθηκαν μέσα στο δάσος. Ήταν αδύνατο να βρουν το δρόμο διότι τα πουλιά είχαν φάει τα ψίχουλα.

Άρχισαν λοιπόν για μέρες τις περιπλανήσεις, μέχρι που συναντούν ένα όμορφο λευκό πουλί σε ένα ξέφωτο, το ακολουθούν, και ανακαλύπτουν ένα μεγάλο εξο-

Τα παιδιά μόνα στο δάσος

Συναντούν τη μάγισσα

Ο Χάνσελ αιχμάλωτος

Επιστροφή στον πατέρα

Πολλές οι χώρες που εξέδωσαν γραμματόσημα με θέμα το "Χάνσελ και Γκρέτελ".

χικό σπίτι χτισμένο από μελόψωμο, τούρτες, γλυκά και με παράθυρα από ζάχαρη. Πεινασμένα και κουρασμένα τα αδέρφια, άρχισαν να τρώνε τη σκεπική του σπιτιού, όταν ανοίγει ξαφνικά η πόρτα και ξεπροβάλλει μια αποκρουστική παλιόγρια, η οποία δελεάζει τα παιδιά με υποσχέσεις και γλυκόλογα. Τα καλεί να μπουν μέσα στο σπίτι, με την υπόσχεση ότι θα τους προσφέρει μαλακά κρεβάτια, γευστικό φαγητό και καυτό μπάνιο. Μπαίνουν μέσα, χωρίς να έχουν επίγνωση ότι η οικοδέσποινά τους είναι μια αιμοδιψής μάγισσα που παρασέρνει παιδιά, για να τα μαγειρέψει και να τα φάει.

Το επόμενο πρωί, η μάγισσα καθαρίζει το κελί στην αυλή από τα υπολείμματα του προηγούμενου θύματός της. Έπειτα ρίχνει το Χάνσελ μέσα στο κελάρι και τον ταΐζει συνεχώς για να παχύνει, ενώ αναγκάζει την Γκρέτελ να γίνει η σκλάβα της. Ωστόσο, ο Χάνσελ κατάλαβε τους σκοπούς της μάγισσας και προσπάθησε να χρησιμοποιήσει την πρακτική της προς όφελός του. Κάθε φορά που η μάγισσα πιάνει το δάχτυλό του για να ελέγξει το πόσο πάχυνε, εκείνος βγάζει στη θέση του ένα κόκκαλο που βρήκε στο κελάρι. Λόγω της τύφλωσής της, η μάγισσα ξεγελιέται, σκεπτόμενη ότι ο Χάνσελ είναι ακόμα πολύ αδύνατος για να φαγωθεί. Μετά από εβδομάδες με το ίδιο αποτέλεσμα, η μάγισσα γίνεται όλο και πιο ανυπόμονη και αποφασίζει τελικά να τον φάει τον Χάνσελ ούτως η άλλως.

Την επόμενη μέρα, η μάγισσα προετοιμάζει το φούρνο για να ψησει το Χάνσελ, αλλά επειδή νιώθει πολύ πεινασμέ-

νη, αποφασίζει να φάει και τη Γκρέτελ. Την πείθει λοιπόν να σκύψει μπροστά στον ανοιχτό φούρνο, «για να δει αν η φωτιά είναι αρκετά καυτή». Η Γκρέτελ, αισθανόμενη την πρόθεση της μάγισσας, καμώνεται ότι δεν καταλαβαίνει τι εννοεί. Εξοργισμένη, τότε, η μάγισσα, της δείχνει τί ακριβώς πρέπει να κάνει, και η Γκρέτελ τη σπρώχνει μέσα στο φούρνο και αμπαρώνει την

πόρτα, αφήνοντας «το ανίερο πλάσμα να καεί στις στάχτες». Μέχρι να πεθάνει, τα ουρλιαχτά της ακούγονταν μέχρι μακριά. Αμέσως μετά, η Γκρέτελ ελευθερώνει τον αδελφό της από το κλουβί και, ερευνώντας κάθε γωνιά του «γλυκόσπιτου», ανακαλύπτουν ένα βάζο γεμάτο θησαυρούς και πολύτιμους λίθους. Βάζουν τα πετράδια μέσα στα ρούχα τους και παίρνουν το δρόμο του γυρισμού.

Στο δρόμο της επιστροφής συναντούν μια αδιάβατη έκταση νερού. Βρέθηκε όμως εκεί μια πάπια που τα μετέφερε απέναντι. Φτάνοντας τελικά στο σπίτι τους, βρίσκουν μόνο τον πατέρα τους. Η μητέρα τους είχε πεθάνει από άγνωστα αίτια. Ο πατέρας τους χάρηκε ιδιαίτερα μόλος είδε τα παιδιά σώα και αβλαβή. Περνούσε όλες τις μέρες θρηνώντας για την απώλειά τους.

Με τον πλούτο της μάγισσας, έζησαν όλοι μαζί ευτυχισμένοι.

Αυτό το παραμύθι έχει αναπαρασταθεί σε διάφορα μέσα, με πιο γνωστή την όπερα Hänsel und Gretel (1893) του Ένγκελμπερτ Χούμπερτνικ.

Αντικρίζουν το σπίτι-τούρτα

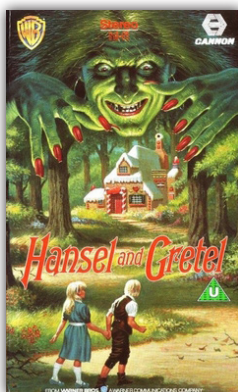
Η υπερτροφία του Γρέτελ

Το ωραίο πουλί που τους πέρασε στη λίμνη

Εικόνες από το παραμύθι και νότες από την όπερα του Ένγκελμπερτ Χούμπερτνικ.

Αφίσα μιας από τις πολλές ταινίες που γυρίστηκαν με αυτό το θέμα.

Ροδόνερο και ροδέλαιο

Το ροδόνερο είναι αρωματισμένο νερό το οποίο γίνεται από την εμβάπτιση ροδοπέταλων στο νερό, υποπροϊόν της παραγωγής ελαίου τριανταφυλλιάς για χρήση ως άρωμα. Χρησιμοποιείται σε όλη την Ευρώπη και την Ασία για να δώσει γεύση στα τρόφιμα, ως συστατικό σε ορισμένα καλλυντικά και ιατρικά παρασκευάσματα, και για θρησκευτικούς σκοπούς.

Η καλλιέργεια διαφόρων αρωματικών ανθέων για την απόκτηση αρωμάτων, συμπεριλαμβανομένου και του ροδόνερου, χρονολογείται από την εποχή των Σασσανιδών της Περσίας (224-651 μ.Χ.). Στην Περσία ήταν γνωστό ως «γκολάμπτ» και στο Βυζάντιο ως «ζουλάπτιν».

Η σύγχρονη μαζική παραγωγή του ροδόνερου με απόσταξη δια του ατμού, τελειοποιήθηκε από τον Πέρση χημικό Αβικέννα τα χρόνια του Μεσαιωνικού Ισλαμικού κόσμου, οδηγώντας σε πιο αποτελεσματικές και οικονομικές χρήσεις για την βιομηχανική παραγωγή του, και πιο αποτελεσματικό και επικερδές εμπόριο.

Τα τριαντάφυλλα έχουν χρησιμοποιηθεί από τους αρχαίους χρόνους για ιατρικούς λόγους, σε ορισμένα τρόφιμα και ως πηγή αρώματος. Οι αρχαίοι Έλληνες, Ρωμαίοι και Φοίνικες θεωρούσαν τους με-

γάλους δημόσιους κήπους με τριαντάφυλλα εξίσου σημαντικούς με τους οπωρώνες και τα χωράφια με σιτάρι.

Το ροδέλαιο είναι ένα μείγμα από τα πτητικά αιθέρια έλαια που λαμβάνονται από την απόσταξη με ατμό των θρυμματισμένων πετάλων από τριαντάφυλλα. Η διαδικασία αυτή αναπτύχθηκε για πρώτη φορά στην Περσία. Εκτός από την αρωματοποίηση, χρησιμοποιείται και ως καθαριστικό, έχοντας μάλιστα πολύ όμορφη μυρωδιά και καμία παρενέργεια. Βοηθά επίσης στην ανακούφιση του στομάχου και λειτουργεί ως τονωτικό του νευρικού συστήματος. Το θεραπευτικό ροδέλαιο είναι αιμοστατικό, επιταχύνει την πήξη του αίματος και σταματά την αιμορραγία.

Για τη λήψη ενός λίτρου αποστάγματος τριαντάφυλλου χρειάζονται περίπου 3.000 κιλά λουλουδιών, που μαζεύονται με το χέρι από τα τέλη Μαΐου έως τα τέλη Ιουνίου.

Το ροδόνερο είναι υποπροϊόν της διαδικασίας παραγωγής ροδέλαιου, έχει ένα πολύ διακριτικό άρωμα και χρησιμοποιείται σε μεγάλο βαθμό στις κουζίνες της Περσίας και της

Μέσης Ανατολής, ιδιαίτερα σε γλυκά όπως μαντολάτο, χαλβαδόπιτες, ζελέ φρούτων και μπακλαβάδες. Χρησιμοποιείται επίσης για να δώσει σε κάποια είδη

λουκουμιών την χαρακτηριστική τους γεύ-

Εκδόσεις Βουλγαρίας και Ιράν με θέμα την παραγωγή ροδέλαιου-ροδόνερου.

Δεξιά, μηχανή παραγωγής ροδέλαιου.

ση.

Οι Κύπριοι χρησιμοποιούν ροδόνερο σε ένα γλυκό που το λένε μαχαλεπί. Στο Ιράν προστίθεται ροδόνερο στο τσάι, σε παγωτά, μπισκότα καθώς και σε άλλα γλυκά, ενώ στον Αραβικό κόσμο, το Πακιστάν και την Ινδία χρησιμοποιείται για τη γεύση του γάλακτος και των γαλακτοκομικών πιάτων, όπως το ρυζόγαλο. Είναι, επίσης, ένα βασικό συστατικό στη γλυκιά «λάσση», ένα ποτό που φτιάχνεται από γιαούρτι, ζάχαρη και διάφορους χυμούς.

Στη Μαλαισία και στη Σιγκαπούρη, το γλυκό ελαφρώς χρωματισμένο νερό κόκκινου τριαντάφυλλου αναμειγνύεται με γάλα, το οποίο στη συνέχεια γίνεται ροζ για να κάνει ένα γλυκό μη οينوπνευματώδες ποτό, που ονομάζεται μπαντούγκ.

Το ροδόνερο χρησιμοποιείται συχνά ως υποκατάστατο του κόκκινου κρασιού (χαλάλ) και άλλων αλκοολούχων ποτών, στο μαγείρεμα. Στην Πρέμιερ Λιγκ (βρετανικό πρωτάθλημα ποσοφαίρου), όταν επιβραβεύονται Μουσουλμάνοι παίκτες, τους προσφέρεται ένα μη οينوπνευματώδες ποτό με βάση το ροδόνερο, σε αντικατάσταση της σαμπάνιας.

Η αμυγδαλόπαστα αρωματίζεται από παλιά με ροδόνερο. Προέρχε-

ται από τη Μέση Ανατολή και έφτασε στη Δυτική Ευρώπη από το Μεσαίωνα, όπου και συνεχίζει να σερβίρεται ως μεταγευματικό σνακ. Το ροδόνερο χρησιμοποιείται επίσης για την παρασκευή κυματιστών Jumbles (κουλουράκια). Έως και τον 19ο αιώνα, στους Αμερικανούς και Ευρωπαίους αρτοποιούς άρεσε ο αρωματισμός τους με ροδόνερο, μέχρι που έγινε δημοφιλής ο αρωματισμός με τη βανίλια.

Σε μέρη της Μέσης Ανατολής, το ροδόνερο συνήθως προστίθεται στη λεμονάδα ή το γάλα.

Στην ιστορική Αγγλική κομητεία του Γιόρκσαϊρ (Yorkshire), το ροδόνερο χρησιμοποιείται από και-

ρώς καρύκευμα σε ένα από τα αγαπημένα πιάτα της περιοχής: τάρτα πηγμένου γάλακτος (curd).

Στο διαδίκτυο, στο λήμμα «ροδόνερο», κυριαρχούν προσφορές από επιχειρήσεις εμπορίας του ροδόνερου, ως «Προϊόν καθαρισμού προσώπου», «Θαυμάσιο ελιξίριο δροσιάς για την επιδερμίδα», «Πόσιμο, ιδανικό για λιπαρά δέρματα με τάση ακμής» κ.λπ. Είναι φανερό ότι το ροδόνερο βρίσκεται ενεργά στη ζωή μας.

Γιάννης Σπανός

Τριαντάφυλλο και ασκή με ροδέλαιο. Δεξιά, έκδοση για το ρωσικό ροδέλαιο.

Βουλγάρικο μονόφυλλο με εικόνες από την συγκομιδή των ροδοπέταλων στη Κοιλάδα των Ρόδων.

Ο Μινώταυρος

Ο βασιλιάς της Κρήτης Μίνως (Εικ.1), για να επιβεβαιώσει ότι αυτός δικαιούται να βασιλεύει και όχι κάποιος από τα αδέρφια του, παρακάλεσε τον Ποσειδώνα να του στείλει σαν σημάδι ένα λευκό ταύρο. Ο Ποσειδώνας έστειλε πράγματι τον ταύρο, θεωρώντας ότι τον προόριζε για θυσία. Όμως ο ταύρος ήταν πολύ όμορφος και ο Μίνως αποφάσισε ότι ήταν καλύτερα να τον εντάξει στα κοπάδια του, και να θυσιάσει στον Ποσειδώνα έναν άλλο. Τότε ο θεός της θάλασσας εξοργίστηκε και έβαλε την Αφροδίτη να αναγκάσει την Πασιφάη, σύζυγο του Μίνωα, να ερωτευτεί τον ταύρο. Από τη σχέση Πασιφάης – ταύρου, γεννήθηκε ένα τέρας με κεφάλι και ουρά ταύρου και σώμα ανθρώπου: ο Μινώταυρος (Εικ.2-3).

Στη συνέχεια, η οργή του Ποσειδώνα πέρασε στον λευκό ταύρο. Τον μετέτρεψε σε καταστροφή της γης, αναγκάζοντας το Μίνωα να συμβουλευτεί το Μαντείο των Δελφών. Ο χρησμός του Μαντείου ήταν σαφής: Ο Μίνωας έπρεπε να διατάξει τον Δαίδαλο να κατασκευάσει τον Λαβύρινθο (Εικ.4), όπου θα περιοριζόταν ο Μινώταυρος και θα ήταν ακίνδυνος.

Την ίδια εποχή, ο Ευρυσθέας έστειλε τον Ηρακλή στην Κρήτη για να συλλάβει τον ταύρο, ο οποίος συνέχιζε να προκαλεί τεράστιες καταστροφές στο νησί, ξεριζώνοντας τις καλλιέργειες και γκρεμίζοντας τους τοίχους που οριοθετούσαν τους οπωρώνες. Όταν έφτασε, ο Μίνωας τον καλοδέχτηκε και του έδωσε την σχετική άδεια, με τον όρο ότι θα κατάφερνε πρώτα να τον δαμάσει (πραγματοποιώντας έτσι τον έβδομο άθλο του).

Όμως ο Ευρυσθέας, θέλοντας να δυσκο-

λέψει περισσότερο την αποστολή του Ηρακλή, τον διέταξε να του φέρει τον ταύρο ζωντανό. Ο Ηρακλής αιχμαλώτισε τον ταύρο χρησιμοποιώντας ένα δίχτυ, τον κουβάλησε στους ώμους του και τον πήγε στις Μυκήνες, όπου και τον παρέδωσε στον Ευρυσθέα. Εκείνος, απερίσκεπτος, τον ελευθέρωσε, οπότε ο μινώταυρος διέσχισε την Πελοπόννησο και έφτασε στο Μαραθώνα της Αττικής, όπου συνέχισε να προξενεί καταστροφές («Μαραθωνικός Ταύρος»).

Ο Ανδρογέας, ένας από τους γιούς του Μίνωα και της Πασιφάης, έλαβε μέρος στους αγώνες που οργάνωσε ο βασιλιάς της Αθήνας Αιγαίας, κέρδισε όλα τα αθλήματα, αλλά ο ταύρος, ο οποίος έσπασε την περιφραγή του, ανέσκαψε την πόλη και ποδοπάτησε τον Ανδρογέα. Εξοργισμένος ο Μίνωας κήρυξε τον πόλεμο στην Αθήνα, τη νίκησε και, για τιμωρία, υποχρέωσε τους Αθηναίους να στέλνουν κάθε εννέα χρόνια επτά νέους για να τους καταβροχθίζει ο Μινώταυρος.

Τότε ο Θησεύς αποφάσισε να συλλάβει τον ταύρο. Πηγαίνοντας προς τον Μαραθώνα ξέσπασε καταιγίδα, οπότε ζήτησε καταφύγιο σε μια καλύβα που ανήκε σε μια ηλικιωμένη κυρία που την έλεγαν Εκάλη, η οποία υποδέχτηκε τον νέο στοργικά και μοιράστηκε μαζί του ένα λιτό δείπνο αποτελούμενο από ψωμί, ελιές και αγριόχορτα. Ορκίστηκε μάλιστα να κάνει θυσία αν ο Θησεύς έβγαινε σώος και αβλαβής από την αναμέτρησή του με τον ταύρο.

Είτε χάρη σ' εκείνη τη μικρή προσευχή, είτε λόγω της τεράστιας δύναμής του, ο

1. Μίνωας

2. Μινώταυρος.

3

4. Λαβύρινθος

ήρωας δάμασε τον ταύρο με δυο χτυπήματα (Εκ.5), τον έδεσε με ένα σκοινί και επέστρεψε στην καλύβα, όπου όμως βρήκε την Εκάλη νεκρή. Στη συνέχεια έσυρε τον ταύρο στην Αθηνά, ή/και στον Απόλλωνα. (Βλέπε εικόνα επικεφαλίδας).

Ωστόσο, μη ανεχόμενος ο Θησέας αυτή τη ντροπιαστική εισφορά σε αίμα των Αθηναίων προς τον Μίνωα, αποφάσισε να σαλπάρει για την Κρήτη και να θέσει τέλος. Πήρε τη θέση ενός από τους 7 νέους της εισφοράς και, στις αρχές του μήνα Μουνιχιώνα (24 Μαρτίου - 22 Απριλίου), απέπλευσε μαζί τους από το Φάληρο. Στη Σαλαμίνα επέλεξε ως κυβερνήτη του πλοίου τον ικανότατο Ναυσίθοο και ως πρωρέα τον Φαίακα, αφού τότε οι Αθηναίοι δεν είχαν ακόμη ασχοληθεί με τη ναυτιλία.

Καταπλέοντας στην Κρήτη γνώρισε την κόρη του Μίνωα, την Αριάδνη, και οι δύο νέοι ερωτεύτηκαν (Εικ.6). Η Αριάδνη τον έβαλε μάλιστα να υποσχεθεί ότι θα την έπαιρνε στην πατρίδα του και θα την νυμφευόταν. Μετά, του έδωσε ένα κουβάρι κλωστή, τον «Μίτο της Αριάδνης», ώστε όταν ο Θησέας έμπαινε στον λαβύρινθο, να το ξετυλίγει για να μπορέσει έπειτα, αφού σκοτώσει τον Μινώταυρο, να βρει την έξοδο. Πράγματι, ο ήρωας στερέωσε τη μία άκρη στην είσοδο του δαιδαλώδους οικήματος, αναζήτησε, βρήκε και σκότωσε το τέρας, και ξανατυλίγοντας τον μίτο κατάφερε να βγει από τον Λαβύρινθο. Εκμεταλλευόμενοι το σκοτάδι της νύχτας, ο Θησέας, η Αριάδνη και οι υπόλοιποι νέοι δραπέτευσαν στο λιμάνι και πή-

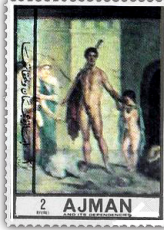
ραν με το πλοίο τους το ταξίδι της επιστροφής. Υπάρχουν ωστόσο πηγές που αναφέρουν ότι ο Θησέας εγκατέλειψε τελικά την Αριάδνη (Εικ.7).

Σχετικά με το νόημα του μύθου του Μινώταυρου έχουν προταθεί διάφορες θεωρίες. Σύμφωνα με μία από αυτές, ο μύθος σχετίζεται με τους μύθους των Βάαλ και Μολώχ των Φοινίκων. Η θανάτωση του Μινώταυρου συμβολίζει την κατάργηση του βαρβαρικού εθίμου της ανθρωποθυσίας από τον περισσότερο προοδευμένο ελληνικό πολιτισμό. Μία άλλη θεωρία υποστηρίζει, ότι ο Μίνωας και ο Μινώταυρος δεν είναι παρά μορφές του ίδιου προσώπου και αντιπροσωπεύουν τον θεό Ήλιο. Ακόμη υπάρχει η άποψη, ότι ο μύθος της θανάτωσης του Μινώταυρου συμβολίζει την απελευθέρωση των Ελλήνων από την κυριαρχία της Μινωικής Κρήτης. Ο Μινώταυρος είναι

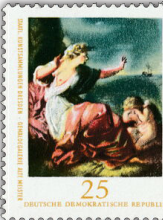
ο προελληνικός θεός, που μετεξελίχθηκε στον ελληνικό Δία. Το όνομα Αστέριος υποδηλώνει συσχέτιση του Μινώταυρου με τον Αστέριο Δία. Το διάστικτο σώμα του υποδηλώνει τον έναστρο ουρανό. Ο μύθος του Μινώταυρου συνδέεται με συνήθειες της Μινωικής εποχής, όπως τα ταυροκαθάψια. Το κενό ομοίωμα αγελάδας υποδηλώνει την ύπαρξη κάποιου ξύλινου ομοιώματος, που χρησίμευε σε λατρευτικές εκδηλώσεις. Στη μυθολογία μας υπάρχουν αρκετά όντα με διπλή μορφή (π.χ. Μινώταυρος, Κένταυρος, Εριχθόνιος κ.ά.).

5. Ηρακλής και ταύρος

“Ο Θησέας σώζει παιδιά από τον Μινώταυρο” (μωσαϊκό Πομπηίας). Δεξιά “Ο Θησέας με τις κόρες του Μίνωα”.

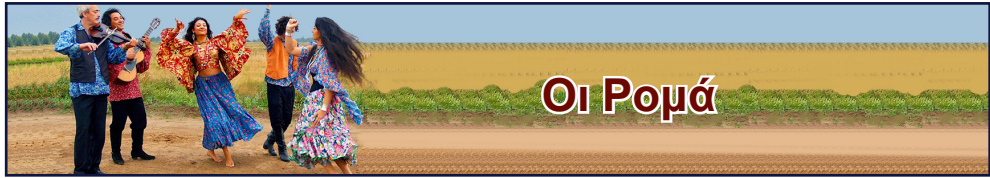
6. “Ο θρίαμβος της Αριάδνης”
7. “Η Αριάδνη εγκαταλειμμένη από τον Θησέα”.

Ο Θησέας σκοτώνει τον Μινώταυρο.

Ο Θησέας έτοιμος για δράση.

Οι Ρομά (αγγλ. Gypsies, γαλλ. Tsiganes ή Tziganes, γερμ. Zigeuner), αποδείχτηκε ότι είναι Καυκασοειδής λαός με σκουρόχρωμο δέρμα, που προέρχεται από τη Βόρεια Ινδία. Σήμερα ωστόσο κατοικεί κυρίως στην Ευρώπη, αλλά σχεδόν και σε όλες τις περιοχές του πλανήτη.

Είναι ο μόνος νομαδικός λαός που δεν υπήρξε ούτε κατακτητικός, ούτε κτηνοτροφικός, και παρά το ότι έχουν γίνει αντικείμενο πολλών μελετών από κορυφαίους επιστήμονες, εξακολουθούν να περιβάλλονται από μύθους και μυστήρια.

Την άποψη για την προέλευση των Ρομά από την Ινδία διατύπωσε ο Αδαμάντιος Κοραΐς στο έργο του «Ατακτα». Θεωρεί βέβαιο ότι κάποια φύλα, όπως οι Ασιγγανοί, ήρθαν στην Ευρώπη μέσω Ασίας, ενώ άλλα, όπως οι Γύφτοι, μέσω Αιγύπτου. Αυτό το θέμα δεν έχει ξεκαθαρίσει ακόμα, πάντως η ταύτιση Αθίγγανων και Γύφτων έγινε τον 14ο - 15ο αι., μετά την έλευσή τους στην Ευρώπη.

Φαίνεται λοιπόν, ότι οι Ρομά ήταν Ινδοί παρίες οι οποίοι, σύμφωνα με το σύστημα του διαχωρισμού του πληθυσμού σε «κάστες»

που ισχύει ακόμα και σήμερα, ονομάζονταν «Αθικτοι». Αυτοί, μέσω διαδοχικών μεταναστεύσεων μετά τον 9ο αιώνα, έφτασαν στο Ιράν, και από εκεί στα εδάφη της Βυζαντινής αυτοκρατορίας και σε όλη την Ευρώπη.

Πράγματι, στο Βυζάντιο, ήταν γνωστοί από τον 9ο αιώνα με την ονομασία Αιγύπτιοι, από την οποία προήλθε η ονομασία Γύφτοι.

Το όνομα Αιγύπτιοι, το πήραν, είτε γιατί ήρθαν μέσω της Αιγύπτου, είτε γιατί ήρθαν μέσω της Κιλικίας της Μικράς Ασίας η οποία, λόγω της ευφορίας του εδάφους της, χαρακτηριζόταν «Μικρά Αίγυπτος».

Για το όνομα Αθίγγανοι, υπάρχει η εξής ερμηνεία. Αθίγγανοι ονομάζονταν οι Έλληνες αιρετικοί

Μελχισεδεκίτες ή Καθαροί. Όταν η αίρεση είχε παρακμάσει και είχαν απομεινεί μόνο οι εξωτερικές της εκδηλώσεις και οι δεισιδαιμονίες, ο όρος Αθίγγανος έφτασε να σημαίνει αυτόν που ασκούσε τη μαντεία. Επειδή και οι Γύφτοι ήταν επίσης γνωστοί για την ενασχόλησή τους με

τη μαντεία, ονομάστηκαν κι αυτοί Αθίγγανοι (όπως αναφέρει ο αείμνηστος φιλόλογος

Οι Ρομά αποτελούν αγαπημένο θέμα πολλών ζωγράφων.

Από τη ζωή των Ρομά.

γλωσσολόγος Δικαίος Βαγιακάκος).

Πάντως, σήμερα Αθίγγανοι, Τσιγγάνοι και Γύφτοι ταυτίζονται σχεδόν πάντα με τους Ρομά. Ο όρος Ρομ, με τον οποίο αυτοαποκαλούνται οι ίδιοι, σημαίνει άντρας ή σύζυγος. Στο έγκυρο γαλλικό λεξικό «Le Petit Robert» αναφέρεται ότι ο όρος πρωτοεμφανίστηκε το 1857 και στο αντίστοιχο αμερικανικό Merriam-Webster's ότι πρωτοεμφανίστηκε το 1841 και δηλώνει τον σύζυγο. Όσο για τον όρο Gipsy (Γύφτος), αναφέρεται ότι πρωτοεμφανίστηκε το 1537!

Όπως προαναφέρθηκε, οι Ρομά είχαν εγκατασταθεί στη Βυζαντινή αυτοκρατορία από τον 9ο αιώνα. Τον 15ο αιώνα, για να αποφύγουν τους πολέμους μεταξύ Βυζαντινών και Οθωμανών, εγκατέλειψαν σταδιακά τις περιοχές όπου κατοικούσαν, και χάρη σε έγγραφα που τους χορήγησε το 1417-1418 ο βασιλιάς της Βοημίας, εγκαταστάθηκαν σχεδόν σε όλη την Ευρώπη. Το 1721, Πολωνοί τσιγγάνοι διέσχισαν τη Ρωσία και εγκαταστάθηκαν στη Σιβηρία.

Αντιμετώπισαν βέβαια και περιοριστικές νομοθεσίες εναντίον τους. Από το 1499 ως το 1783 οι Ισπανοί τσιγγάνοι (Gitanos) αντιμετώπισαν διώξεις. Ομοίως και οι Γάλλοι ομοεθνείς τους το 1539. Στην Αγγλία, το 1530, διατάχθηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα, αλλιώς θα φυλακίζονταν. Αλλά και

οι πρώτες αναχωρήσεις τσιγγάνων για τις ευρωπαϊκές αποικίες στην Αμερική και την Αφρική δεν ήταν εθελοντικές. Οι Ισπανοί, οι Βρετανοί και οι Πορτογάλοι επιχείρησαν με αυτό τον τρόπο να απαλλαγούν από αυτούς. Τσιγγάνοι μετείχαν επίσης στον αποικισμό της Λουϊζιάνας από τους Γάλλους.

Σύμφωνα με το «Χρηστικό Λεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας» της Ακαδημίας Αθηνών, η γλώσσα των Ρομά λέγεται Ρομανί και έχει μεγάλη ομοιότητα με τη σανσκριτική και τις ινδοευρωπαϊκές γλώσσες της Βόρειας Ινδίας. Αυτό, παρατηρήθηκε στα τέλη του 18ου αιώνα και οδήγησε στην ανακάλυψη της αρχικής κοιτίδας των Ρομά.

Σήμερα, είναι διασκορπισμένοι σχεδόν σε όλο τον πλανήτη, ζουν όμως κυρίως στην Κεντρική και Νότια Ευρώπη. Οι εκτιμήσεις για τον συνολικό πληθυσμό τους διαφέρουν, θεωρείται ωστόσο

ότι ανέρχεται περίπου σε 6.000.000.

Στην Ελλάδα εκτιμάται ότι διαμένουν 50.000-90.000 Ρομά. Οι περιοχές της Ελλάδας στις οποίες είναι μόνιμα εγκαταστημένοι με μεγάλη συγκέντρωση πληθυσμού είναι οι: Αγία Βαρβάρα, Αχαρνές, Άνω Λιόσια, Ζεφύρι, Ασπρόπυργος, Καματερό στην Αθήνα, Περαία, Δενδρο-

πόταμος, Φοίνικας Καλαμαριάς, Ήφαιστος Ροδόπης, Αλάνκουγιου Κομοτηνής, Δροσερό Ξάνθης, συνοικία Άβαντος Αλεξανδρού-

Για τους Ρουμάνους εικαστικούς, η ζωή των Ρομά αποτελεί μόνιμη πηγή έμπνευσης.

πολης, Αλεξάνδρεια Ημαθίας, Κάτω Αχαΐα, Αμαλιάδα, Γαστούνη, Εξαμίλια Κορινθίας, Νέα Ιωνία Μαγνησίας, Νυμφόπετρα, Χαλάνδρι και στον Αϊ Γιάννη στην Κέρκυρα.

Στην Ελλάδα διακρίνουμε δύο ομάδες Ρομά: τους μετακινούμενους και τους εγκαταστημένους. Οι πρώτοι συνεχίζουν τη νομαδική ζωή και είναι συνήθως πλανόδιοι έμποροι φρούτων, λαχανικών, μικροεπιπλων και άλλων ειδών οικιακής χρήσης, όπως επίσης παλιοπώλες, συλλέκτες ανακυκλώσιμων υλικών και πλανόδιοι οργανοπαίχτες. Οι δεύτεροι κατοικούν είτε σε χωράφια και προσκειμένα σημεία εκτός πολεοδομικών συγκροτημάτων, είτε σε γειτονιές πόλεων ή ξεχωριστούς οικισμούς. Τα επαγγέλματα που ασκούν έχουν σχέση συνήθως με το εμπόριο και σπανιότερα με εξαρτημένη μισθωτή εργασία.

Εξαιτίας του νομαδικού τρόπου ζωής τους και της έλλειψης επιθυμίας ή/και δυσκολίας προσαρμογής στον τρόπο ζωής της πλειοψηφίας των υπόλοιπων κατοίκων κάθε περιοχής, οι Ρομά έχουν πέσει συχνά θύματα διακρίσεων. Στην Ελλάδα, τουλάχιστον, οι αρνητικοί συνειρμοί εναντίον

των Ρομά συντηρούνται εν μέρει κυρίως από την εμφάνιση τους, τον τρόπο ζωής τους και από την εξώθηση πολλών Ρομά στην εγκληματικότητα.

Με βάση επιστημονικές εργασίες, οι Ρομά στην Ελλάδα στερούνται ουσιαστικά βασικά δικαιώματα, όπως εκπαίδευση και εργασία.

Ως οι πιο διάσημοι τσιγγάνοι μπορεί να αναφερθούν οι Έλληνες Μανώλης Αγγελόπουλος, Κώστας Χατζής, Βασίλης Παϊτέρης, Μάκης Χριστοδουλόπουλος, Ελένη Βιτάλη, Πάολα, Στάθης Αγγελόπουλος, Γιώργος Μάγγας, Ζαφείρης Μελάς, Βασίλης Σαλέας, όλοι λαϊκοί καλλιτέχνες, και Χρήστος Πατσατζόγλου, ποδοσφαιριστής. Από τους ξένους, ξεχωρίζουν ο θρύλος του Ροκ εντ Ρόλ Έλβις Πρίσλεϊ, οι ηθοποιοί Τσάρλι Τσάπλιν, Γιουλ Μπρίνερ, Μπομπ Χόσκινς, Ρίτα Χέιγουορθ, οι Ισπανοί χορευτές Χοακίν Κορτές, Καμαρόν ντε λα Ίσλα, Κάρμεν Αμάγια, η τραγουδίστρια και ηθοποιός Λολίτα Φλόρες, ο κιθαρίστας Τζάνγκο Ράινχαρτ και ο Ούγγρος βιολονίστας Γιάνος Μπιχάρι.

Π. Λεούσης

Κάρμεν Αμάγια

Κάμερον ντε λα Ίσλα

Χοακίν Κορτές

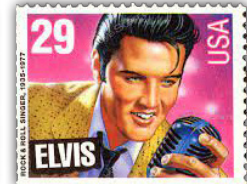
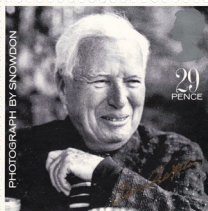
Λολίτα Φλόρες

Τζάνγκο Ράινχαρτ

Γιάνος Μπιχάρι

Τσάρλι Τσάπλιν, Έλβις Πρίσλεϊ, Γιουλ Μπρίνερ, Ρίτα Χέιγουορθ.

ΑΧΕΠΑ

ΑΧΕΠΑ (ΑΗΕΡΑ) είναι τα αρχικά μιας ομογενειακής οργάνωσης με έδρα τις ΗΠΑ (American Hellenic Educational and Progressive Association), με σκοπό την προαγωγή ελληνικών θεμάτων σε ολόκληρο τον κόσμο. Αρχικά, η συμμετοχή περιοριζόταν μόνο σε Έλληνες. Αργότερα, στην τρίτη συνεδρίασή του, αποφασίστηκε να επιτρέπεται η ένταξη και σε μη Έλληνες.

Με διαχρονικά περισσότερα από 250.000 μέλη, έχει συνεισφέρει με πολυάριθμες δωρεές στη χρηματοδότηση ιατρικών και άλλων ερευνών στις Η.Π.Α. και την Ελλάδα (π.χ. Νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ), καθώς και σε προγράμματα μαθητικών υποτροφιών.

Ιδρύθηκε το 1922 στην Ατλάντα της Τζόρτζια με σκοπό τον αγώνα για την ενσωμάτωση των Ελλήνων στην αμερικανική κοινωνία και τα πολιτικά τους δικαιώματα, καθώς και κατά των διακρίσεων, τον φανατισμό και του μίσους της Κου-Κλουξ-Κλαν.

Οι σκοποί της ΑΧΕΠΑ που αναγράφονται στο καταστατικό όλων των περιφερειών και της κεντρικής Οργάνωσης ΑΧΕΠΑ των ΗΠΑ είναι οι εξής:

«Η προβολή του Ελληνισμού σε όλο τον κόσμο, η ενίσχυση της παιδείας, η φιλανθρωπία, η ενθάρρυνση της ενεργούς συμμετοχής στα κοινά, η προβολή της οικογενειακής και ατομικής άμιλλας, η προαγωγή του πατριωτισμού, η προώθηση και η υποστήριξη των Εθνικών θεμάτων, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ο σεβασμός της θρησκευτικής ελευθερίας».

Το 1931, δύο χρόνια πριν γίνει πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, ο Φραγκλίνος Ρούζβελτ έγινε μέλος της οργάνωσης, μετά

από πρόσκληση ενός φίλου του, πρώην ηγέτη της Ελληνικής Χριστιανικής Αδελφότητας Νέων (Χ.Α.Ν.). Αργότερα έγιναν μέλη και οι Πρόεδροι Χάρυ Τρούμαν και Τζέραλντ Φορντ.

Η πρώτη αποστολή από την Αμερική των ΑΧΕΠΑΝΣ για φιλανθρωπική δράση και βοήθεια στην Ελλάδα έγινε τον Απρίλιο του 1928. Έκτοτε η βοήθεια των ΑΧΕΠΑΝΣ υπήρξε συνεχής σε πολλούς τομείς, ιδίως μετά τον εμφύλιο μέχρι σήμερα. Μεταξύ πολλών φιλανθρωπικών δράσεων καταγράφεται

η χρηματοδότηση ανέγερσης το 1950 και λειτουργίας μέχρι σήμερα του ομώνυμου Νοσοκομείου στη Θεσσαλονίκη, η κατασκευή της νέας πτέρυγας του Νοσοκομείου Ευαγγελισμός στην Αθήνα, η τεράστια χρηματική και υλική βοήθεια προς τους σεισμόπληκτους του μεγάλου σεισμού στην Κόρινθο, οι αποστολές βοήθειας προς την Ελλάδα την περίοδο της Γερμανο-

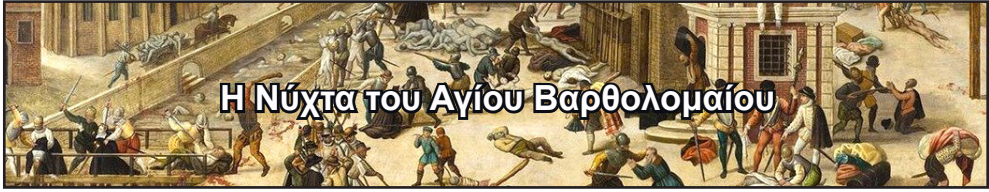
ιταλικής κατοχής, η μεγάλη συνεισφορά στα κέντρα αποκαταστάσεως αναπήρων πολέμου μετά τον πόλεμο, οι υιοθεσίες χιλιάδων ορφανών ελληνόπουλων από ομογενείς ΑΧΕΠΑΝΣ, η ίδρυση πολλών βρεφονηπιακών σταθμών στην Ελλάδα, βιβλιοθηκών, αγροτικών σχολών κ.λπ. Ταυτόχρονα, η ΑΧΕΠΑ είναι ο μεγαλύτερος χορηγός και αρωγός του φιλανθρωπικού έργου της Αρχιεπισκοπής Αθηνών για την διανομή καθημερινά χιλιάδων μερίδων φαγητού, δεμάτων βοήθειας και τροφίμων σε άστεγους και απόρους. Συμβάλλει αθόρυβα σε πολλούς Δήμους για την ίδρυση και εφοδιασμό Δημοτικών παντοπωλείων ανά την Ελλάδα.

75 χρόνια από την ίδρυση της ΑΧΕΠΑ

Λάκης Τσάκωνας

Η Νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου

Η πορεία του προτεσταντισμού για την τη λατρεία τους. Η γνώμη των Γάλλων μοναρχών, όμως, ήταν διαφορετική. Πιθανότατα, με προτροπή της μητέρας του και δική του απόφαση, ο βασιλιάς επέτρεψε, ή μάλλον διέταξε, τη σφαγή των προτεσταντών του Παρισιού.

Η έκφραση «Νύχτα αγίου Βαρθολομαίου» είναι, ακόμη και σήμερα, συνώνυμη της βίας ή, ορθότερα, της σφαγής. Τι συνέβη, όμως, εκείνη τη νύχτα;

Στις 18 Αυγούστου 1572 τελέσθηκε στο Παρίσι ο γάμος του Ερρίκου της Ναβάρρας (ο μετέπειτα βασιλιάς της Γαλλίας Ερρίκος Δ'), ηγέτη των προτεσταντών της Γαλλίας («Ουγενότων»), με τη Ρωμαιοκαθολική πριγκίπισσα Μαργαρίτα των Βαλουά.

Μετά το γάμο δημιουργήθηκε η προσδοκία ότι οι Ουγενότοι (οι προτεστάντες της Γαλλίας), θα μπορούσαν επιτέλους να εκφράζουν ελεύθερα την πίστη και να ασκούν ανεμπόδιστα

1688-1988. Έκδοση για τα 100 χρόνια της Νύχτας της Σφαγής.

Άγιος Βαρθολομαίος. Έδωσε το όνομά του σε αυτή τη Νύχτα.

Ο αρχηγός των Προτεσταντών Γκασπάρ ντε Κολνί.

Τα πρώτα επεισόδια καταγράφηκαν στις 20 Αυγούστου, δύο μόλις ημέρες μετά το γάμο, όταν ο αρχηγός των προτεσταντών, ναύαρχος Γκασπάρ ντε Κολνί, τραυματίστηκε από επίθεση με πυροβόλο όπλο.

Η πρωτοβουλία ανήκει στον Ερρίκο δούκα του Γκυζ, με την έγκριση όμως της βασιλομήτορος και του δούκα του Ανζού, αδελφού του βασιλιά και αργότερα βασιλιά Ερρίκου Γ'. Η σφαγή, η οποία ξεκίνησε με κωδωνοκρουσίες από τους ναούς, έγινε τη νύχτα της 23ης προς την 24η Αυγούστου 1572, ενώ ξημέρωνε η γιορτή του Αγίου Βαρθολομαίου. Οι πρώτοι που σφαγιάστηκαν ήταν οι ηγέτες των Ουγενότων. Το μένος των ρωμαιοκαθολικών δε σεβάστηκε ούτε τον προ ολίγων ημερών τραυματισμένο γέροντα ναύαρχο Κολνί, ο οποίος απετέλεσε ένα από τα πρώτα θύματα. Ο δούκας του Γκιζ και οι άνδρες του εισέβαλαν στο σπίτι του και αφού τον δολοφόνησαν πέταξαν

Οι πρωταγωνιστές της περιόδου των γεγονότων:
Βασιλιάς Ερρίκος Δ', Ερρίκος της Ναβάρρας, Μαργαρίτα ντε Βαλουά και Ερρίκος Δούκας του Γκιζ

το σώμα του στο δρόμο από ένα παράθυρο. Αυτό το περιστατικό λειτούργησε ως σύνθημα έναρξης της σφαγής, η οποία, τελικά, είχε χιλιάδες θύματα.

Οι σφαγές διήρκεσαν για ένα μήνα και σύντομα

Ο Πάπας Γρηγόριος Γ'.

εξαπλώθηκαν και σε άλλες γαλλικές πόλεις. Το Βατικανό, ενθουσιασμένο από το γεγονός, πανηγύρισε με δοξολογία, λειτουργίες, εγκύκλιο του πάπα Γρηγορίου ΙΓ', κοπή αναμνηστικού νομίσματος και φωταγία της Ρώμης. Ευχαριστήρια δοξολογία τελέσθηκε και στο Παρίσι, ενώ στους δρόμους κείτονταν τα άταφα σώματα.

Αναμφίβολα, η σφαγή ήταν οργανωμένη εκ των προτέρων και τη διεξαγωγή της είχε αναλάβει ο δούκας του Γκιζ. Τα θύματα δεν είναι δυνατό να υπολογιστούν με ακρίβεια. Οι εκτιμήσεις ποικίλλουν, με κάποιους να ανεβάζουν τον αριθμό τους στις 70 χιλιάδες, ενώ άλλοι μιλούν για πολύ λιγότερα, γύρω στις 3.000. Ο αριθμός των θυμάτων αυξήθηκε καθώς αρκετές χιλιάδες Ουγενότοι είχαν επισκεφθεί το Παρίσι με την ευκαιρία των βασιλικών γάμων.

Λάκης Τσάκωνας

Βόρειος Κορέα και προπαγάνδα

Στη Βόρεια Κορέα, ένα από τα μέσα που επιστρατεύθηκαν για τον «Αγώνα ενάντια στον Ιμπεριαλισμό των ΗΠΑ» είναι και οι εκδόσεις γραμματοσήμων. Τα

ταχυδρομεία της χώρας παρουσιάζουν σε τακτά διαστήματα πλούσιες προπαγανδιστικές εικόνες με ακραία μηνύματα, θεωρώντας ότι ίσως αυτός ο τρόπος θα συμβάλει στον εξα-

ναγκασμό των αμερικανικών στρατευμάτων να αποχωρήσουν από το Νότο.

Τα πιο πρόσφατα είναι τα εικονιζόμενα δύο που απεικονίζουν την «εξόντωση της Αμερικής». Οι δύο αυτές εικόνες που μοιάζουν με κόμικς, εμφανίζουν γροθιές, όπλα και πυρηνικές κεφαλές να πλήττουν το Καπιτώλιο.

Η Βόρεια Κορέα έχει εκδώσει από το 1946 εκατοντάδες γραμματόσημα με πολιτικό θέμα, με τα πρώτα αντι-αμερικανικά μοτίβα να εμφανίζονται στη δεκαε-

τία του 1960. Μεταξύ των πιο αξιοσημείωτων είναι το γραμματόσημο του 1969 με τίτλο «Διεθνές Συνέδριο Δημοσιογράφων ενάντια στον Ιμπεριαλισμό των ΗΠΑ».

Απεικονίζει τον πρόεδρο Ρίτσαρντ Νίξον, με πράσινο πρόσωπο από το φόβο του, να προσπαθεί να αποφύγει τις «λόγχεις» των δημοσιογραφικών στυλό.

Πάντως, όλη αυτή η μακρόχρονη προπαγάνδα δεν στάθηκε ικανή να εμποδίσει την «καλή φιλία» που ανέπτυξαν οι πρόεδροι Τραμπ και Κιμ. Συνέβη κατά τη συνάντησή τους στη Σιγκαπούρη, τον Ιούνιο του 2018.

Αυτά έχει η πολιτική!

Π. Λ.

Ανοικτή επιστολή...

...προς νέους θεματικούς

Η "Ανοικτή Επιστολή" είναι μία μόνιμη στήλη του περιοδικού μας, στην οποία παρουσιάζονται όλες οι χρήσιμες πληροφορίες για τον καταρτισμό μιας θεματικής συλλογής που φιλοδοξεί να εκθεθεί σε επίσημη εθνική έκθεση ή έκθεση FIP-FEPA, από την επιλογή του θέματος, του χαρτιού και του φιλοτελικού υλικού, μέχρι και την καλύτερη αισθητική της παρουσίαση.

Μετά την κυκλοφορία του βιβλίου "Εγχειρίδιο του Θεματικού Φιλοτελισμού", της γνωστής έκδοσης του συλλόγου μας, τα κείμενα της παρούσας στήλης αναπαράγονται από αυτό.

Οι Κάρτες Μάξιμουμ

Πρώτη προϋπόθεση για τη χρησιμοποίηση Καρτών Μάξιμουμ σε μία θεματική συλλογή είναι να ανταποκρίνονται στους κανονισμούς. Γι' αυτό και καλό είναι να υπενθυμίσουμε το πότε μία ΚΜ θεωρείται ότι πληροί τις προϋποθέσεις για να ονομάζεται έτσι.

Τα στοιχεία από τα οποία αποτελείται μία ΚΜ είναι τρία: Το γραμματόσημο, το καρτ ποστάλ και η σφραγίδα.

Το γραμματόσημο πρέπει

- να είναι καθαρό, άψογο σε οδόντωση, χωρίς τσακίσματα, γδαρσίματα ή άλλες ταλαιπωρίες,

- Τη στιγμή της σφράγισης του επάνω στην ΚΜ να βρίσκεται σε κυκλοφορία,

- να μην είναι σφραγισμένο εκ των προτέρων (gréoblité), γραμματόσημο δεμάτων (timbre-fiscal), ούτε ετικέτα από αυτές που διαθέτει η Γαλλία και άλλες χώρες, οι οποίες διατίθενται για την αλληλογραφία χωρίς να χρειάζονται σφράγιση,

- να μην ανήκει στην κατηγορία των κερδοσκοπικών εκδόσεων, αυτών που είναι αντίθετες με τους κανόνες ηθικής της Διεθνούς Ταχυδρομικής Ένωσης (U.P.U.).

Το καρτ ποστάλ πρέπει

- Να είναι προϊόν τυπογραφικής εκτύ-

πωσης και όχι φωτογραφία από προσωπικό υπολογιστή (PC) και να προέρχεται από φωτογράφιση αντικειμένου ή εικόνας που προϋπήρχαν του γραμματοσήμου,

- να έχει την καλύτερη δυνατή συμφωνία/συσχέτιση με την εικόνα του γραμματοσήμου ή με ένα από τα θέματά του, αν είναι περισσότερα,

- να μην αποτελεί αντιγραφή του γραμματοσήμου ή του θέματος που αυτό απεικονίζει,

- να μην αποτελεί προϊόν μοντάζ, κολάζ, ιδιωτικής φωτογραφίας,

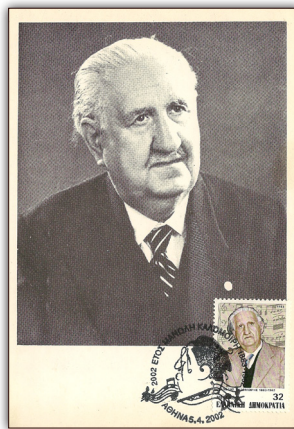
- να έχει διαστάσεις σύμφωνες με αυτές που αποδέχεται η "Παγκόσμια Ταχυδρομική Σύμβαση" (10 X 15 περ.) ή με τις εκάστοτε νέους σχετικούς κανονισμούς.

Ωστόσο, καρτ-ποστάλ τετραγωνικής ή ορθογώνιας μορφής που υπάρχουν στην αγορά είναι αποδεκτές, υπό την προϋπόθεση ότι το μέγεθος τους επιτρέπει να περιλαμβάνονται ανά δύο σε φύλλο

διαστάσεων A4 (210 x 297 mm). Σε κάθε περίπτωση, απαγορεύεται η κοπή ενός καρτ ποστάλ για τη μείωση του μεγέθους του.

Η σφραγίδα πρέπει

- να είναι γνήσια και σε χρήση την ημέρα της σφράγισης του γραμματοσήμου (π.χ., να μην είναι σφραγίδα που ο τύπος της ήταν σε

χρήση το 1950 και την συναντάμε πάνω σε ΚΜ του... 1930),

- να είναι καθαρή, ευαγάνγνωστη και ολόκληρη.

- να βρίσκεται σε συνάφεια του τόπου. Π.χ. το Ποντικονήσι της Κέρκυρας πρέπει να φέρει σφραγίδα Κέρκυρας και όχι Θεσσαλονίκης. Η ΚΜ ενός πλοίου δεν μπορεί να φέρει σφραγίδα της ενδοχώρας αλλά ενός λιμανιού, το ίδιο για ένα τρένο την σφραγίδα του σιδηροδρομικού σταθμού, ή ακόμα, ο **“Πύργος του Άιφελ” δεν μπορεί να γίνει ΚΜ στην Ελλάδα, έστω και αν εκδόθηκε σχετικό γραμματόσημο στη χώρα μας.**

- Για τα πρόσωπα, κατάλληλες και με ίση βαρύτητα σφραγίδες είναι αυτές: α) του τόπου γέννησης, β) του τόπου θανάτου, γ) του τόπου όπου αυτά ανέπτυξαν τη δράση τους.

- Αν η σφραγίδα είναι εικονογραφημένη, να συμφωνεί οπτικά όσο το δυνατόν περισσότερο με την εικόνα του γραμματοσήμου (και της κάρτας). Αν όχι, τότε το κείμενό της να συμφωνεί με το θέμα του (π.χ. Γραμματόσημο και κάρτα του Σεφέρη, και σφραγίδα που να αναφέρεται στο όνομά του).

- Κατ’ εξαίρεση, όταν μία ειδική αναμνηστική σφραγίδα δημιουργεί εξαιρετική συνάφεια με τα άλλα δύο στοιχεία (γραμματόσημο – κάρτα) και έχει εμφανιστεί κατά τη διάρκεια που το γραμματόσημο έχει ακόμα τη δυνατότητα γραμματοσήμανσης, τότε μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την δημιουργία μιας νέας ΚΜ, έστω και αν το γραμματόσημο δεν διατίθεται πια τις θυρίδες του ταχυδρομείου.

Κατάλληλες σφραγίδες για τη δημιουργία ΚΜ είναι τα κοινά ταχυδρομικά σήμαντρα, οι αναμνηστικές σφραγίδες, εικονογραφημένες και μη, καθώς και οι ατέρμονες και προ-

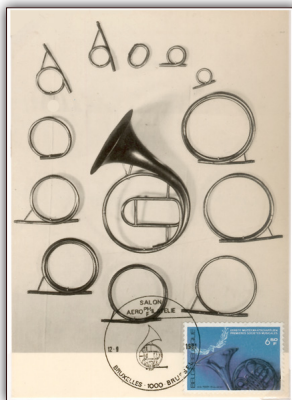
παγανδιστικές, εικονογραφημένες και μη. Σπανιότερες στην Ελλάδα είναι οι κόκκινες μηχανικές σφραγίδες, που και αυτές είναι συχνά εικονογραφημένες, και που μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία σπουδαίων ΚΜ.

Έχουν άραγε όλες αυτές οι σφραγίδες την ίδια αξία και σημασία στη Μαξιμαφιλία; Η απάντηση είναι όχι. Όλες βέβαια μπορούν να δημιουργήσουν μια αποδεκτή ΚΜ, αλλά από το “αποδεκτό” μέχρι το “άψογο” και το “τέλειο” είναι ευνόητο ότι υπάρχει διαφορά. Ας εξετάσουμε λοιπόν τις διαβαθμίσεις αυτές.

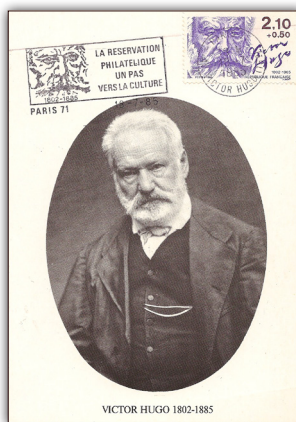
Η Μαξιμαφιλία είναι το κατ’ εξοχήν φιλοτελικό παιχνίδι που “παίζει” με την εικόνα. Επομένως, πρώτη προτεραιότητα στην επιλογή της σφραγίδας μιας ΚΜ είναι αυτή που απεικονίζει το ίδιο το θέμα του γραμματοσήμου ή μέρος του (και, φυσικά, της κάρτας). Είναι η περίφημη “τριπλέτα” που οι παλαιότεροι απανταχού μαξιμάφιλοι ηδονίζονταν όταν και μόνο πρόφεραν το όνομά της, καθώς ήταν λίγες οι ευκαιρίες για τριπλέτες.

Οι σφραγίδες που μπορούν να δημιουργήσουν τριπλέτες είναι τριών ειδών: Οι αναμνηστικές, οι ατέρμονες και οι προπαγανδιστικές. Οι

πρώτες καταλαμβάνουν τη μερίδα του λέοντος σε συχνότητα εμφάνισης. Ήδη από χρόνια τα περισσότερα ταχυδρομεία όλου του κόσμου εκδίδουν μία -τουλάχιστον- αναμνηστική για κάθε καινούργιο γραμματόσημο, με απεικόνιση του ίδιου του θέματος. Επομένως, οι σύγχρονες τριπλέτες, καθώς και οι τριπλέτες σε ΚΜ με πρώιμη μαξιμαφιλική “παιδεία”, όπως π.χ. η Γαλλία, είναι αρκετά συνηθισμένες και εύκολες στην εξεύρεσή τους.

Καρτποστάλ που απεικονίζει τα μέρη από τα οποία αποτελείται το κόρνο. Θεματικά χρήσιμη Κ Μ.

Τριπλέτα με μηχανική διαφημιστική σφραγίδα.

Ασυνήθιστες και σπανιότερες είναι οι τριπλέτες που γίνονται με εικονογραφημένες σφραγίδες που εμφανίζονται μετά την λήξη της διάθεσης του γραμματοσήμου από τα ταχυδρομικά γκισέ, κατά την περίοδο που αυτό εξακολουθεί να έχει δικαίωμα γραμματοσήμανσης, και ενώ κατά τη διάρκεια της πώλησής του από τα ταχυδρομεία δεν είχε εμφανιστεί αντίστοιχη σφραγίδα (εικ. 1). Ωστόσο, ιδιαίτερου ενδιαφέροντος θεωρείται μόνο η ΚΜ που δημιουργείται με την πρώτη χρονικά αναμνηστική σφραγίδα που τίθεται σε κυκλοφορία. Όλες οι επόμενες θα δημιουργήσουν ΚΜ μικρότερης αξίας.

Ότι ισχύει για τις εικονογραφημένες αναμνηστικές σφραγίδες που δημιουργούν τριπλέτες, ισχύει και για τις ατέρμονες και προπαγανδιστικές με ανάλογη εικονογράφηση. Αυτές οι τελευταίες θα πρέπει να εκτιμώνται περισσότερο, διότι και λιγότερο συνηθισμένες είναι, και φανερώνουν την έρευνα και γνώση του δημιουργού τους, κάτι που έχει ιδιαίτερη αξία στη Μαζιμαφιλία, όπως εξάλλου και στις άλλες τάξεις φιλοτελισμού.

Αμέσως μετά τις τρι-

πλέτες, ακολουθούν σε αξία οι αναμνηστικές, οι ατέρμονες και οι προπαγανδιστικές που δεν φέρουν μεν εικονογράφηση, το κείμενο όμως που περιέχουν αναφέρεται στο θέμα του γραμματοσήμου και έχει άμεση σχέση με αυτό. Αν δηλαδή δεν έχουμε σφραγίδα που να απεικονίζει το κεφάλι του Παστέρ, έχουμε όμως την αναγραφή του ονόματος του.

Ακολουθούν σε σημασία οι αναμνηστικές και άλλες σφραγίδες που δεν αναφέρονται απ' ευθείας στο θέμα του γραμματοσήμου, έχουν όμως γενικότερη σχέση με αυτό. Αν π.χ. δεν υπήρχε ειδική σφραγίδα για τη Μαρία Κάλλας, τότε θα ήταν καλύτερη μία σφραγίδα "Φεστιβάλ Επιδαύρου" ή "Φεστιβάλ Αθηνών" (στα οποίο είχε λάβει μέρος), παρά ένα απλό σήμαντρο "Αθήνα, Φιλοτελικό". Τέτοιες σφραγίδες δίνουν δυνατότητα δημιουργίας ΚΜ, οι οποίες, αν δεν προϋπήρξαν προϋποθέσεις για τη δημιουργία τριπλετών, κάνουν άριστα τη δουλειά τους.

Τελευταίες σε σπουδαιότητα είναι οι σφραγίδες των απλών σημάτων. Είναι αποδεκτές μόνο όταν δεν έχει εμφανιστεί κάποια καλύτερη σφραγίδα των τύπων που

1. Τριπλέτα, με γραμματόσημο έκδοσης 1980 και (πρώτη) αναμνηστική του 1992.

2. "Η εκδρά του Μαρσούα από τον Απόλλωνα" του Τiziano VerCELLi (Τσιανού). Χωρίς την κάρτα δεν θα ήταν ορατοί οι Απόλλων-Μαρσούας.

Γραμματόσημο με κινέζικο μουσικό όργανο. Η ΚΜ, όσο και η σφραγίδα, βοηθούν στο να διαφανεί ο τρόπος που παίζεται μόνο του, ή και μέσα σε ορχηστρικό σύνολο.

3. Η αναχώρηση των εθελοντών από την Λιέγη για την απελευθέρωση των Βρυξελλών (4.09.1830). Η κάρτα βοηθά στην τεκμηρίωση και άλλων ιστορικών προσώπων.

προαναφέραμε. Ασφαλώς δεν αναφερόμαστε εδώ στις ΚΜ των “προϊστορικών” χρόνων της Μαξιμαφιλίας, όταν ακόμα δεν είχαν επινοηθεί οι αναμνηστικές σφραγίδες και τα άλλα φιλοτελικά τεργίπια, ούτε έχει κανείς την απαιτηση να δει εκτεθειμένο τον Πτερωτό Ερμή του Βολογνα σε ...τριπλέτα! Όλες οι ελληνικές ΚΜ προ του 1940, αλλά και αυτές του 1950 ακόμη, αν έχουν σωστά τα τρία στοιχεία (σφραγίδα, γραμματόσημο, κάρτα) είναι θαυμάσια αποδεκτές.

Για την ιστορία, αναφέρουμε ότι αναμνηστικές σφραγίδες ημέρας κυκλοφορίας πρωτοεμφανίστηκαν στη Γαλλία το 1950 (με εξαίρεση τον Claude Rouget de Lisle του 1936 -Yvert 314- και ελάχιστες άλλες), ενώ οι εικονογραφημένες σφραγίδες που ήταν κατάλληλες για τριπλές εμφάνιστηκαν λίγο αργότερα.

18.2 Η σημασία των ΚΜ στο Θεματικό Φιλοτελισμό

Το πρωταρχικό δεδομένο είναι ένα: Ο Θεματικός Φιλοτελισμός δεν είναι Μαξιμαφιλία. Επομένως οι ΚΜ δεν μπορεί να κυριαρχούν σε ένα θεματικό έκθεμα.

Καθώς οι ΚΜ δεν αποτελούν στην ουσία ταχυδρομικά αντικείμενα εφόσον δεν χρησιμοποιήθηκαν ποτέ για ταχυδρομικούς σκοπούς, μέλημά μας πρέπει να είναι η όσο το δυνατόν τελειότερη κατασκευή τους και η τέλεια συνάφεια των τριών στοιχείων τους. Άρα θα πρέπει να είναι τριπλές και, ιδανικά, όχι πρόσφατης κατασκευής. ΚΜ με απλό σήμαντρο μπορούν να έχουν ενδιαφέρον μόνο όταν πρόκειται για δημιουργίες (εκούσιες ή τυχαίες) προπολεμικής εποχής.

Αυτό δεν σημαίνει ότι όλοι οι άλλοι τύποι που προαναφέραμε δεν γίνονται αποδε-

κτοί. Δεν θα έχουν όμως τον ίδιο ευεργετικό αντίκτυπο την ώρα της “κρίσεως”, όπως μία άριστη ΚΜ.

Παράλληλα, για να μπει ιδανικά μια ΚΜ σε μια θεματική συλλογή θα πρέπει να έχει έναν ιδιαίτερο λόγο, όπως και κάθε φιλοτελικό αντικείμενο. Ο κυριότερος είναι να προσθέτει κάτι στην εξέλιξη του μύθου, περισσότερο από ένα απλό γραμματόσημο. Να συμβάλλει δηλαδή στην καλύτερη κατανόηση του θέματος, στην πληρέστερη παρουσίαση του θεματικού μηνύματος και στην ανάδειξη θεματικών πληροφοριών που δεν υπάρχουν στο γραμματόσημο ή δεν διακρίνονται επαρκώς.

Ας εξετάσουμε μερικά παραδείγματα. Το γραμματόσημο που απεικονίζει τα χέρια του Ηνίοχου των Δελφών, τα μάτια της Τζοκόντας ή λεπτομέρειες από πίνακες γενικότερα, δίνουν πληρέστερη εικόνα αν παρουσιαστούν πάνω σε ΚΜ, στην οποία παρουσιάζεται το σύνολο του έργου. Το γραμματόσημο της εικ. 2 παρουσιάζει ένα βιολιστή μέσα σε ένα ακαθόριστο τοπίο. Εκθέτοντας όμως την ΚΜ της ίδιας εικόνας, διανοίγεται μπροστά μας ένα πολύ μεγαλύτερο μέρος από το αριστούργημα του Tiziano VerCELLI, που απεικονίζει ένα δημοφιλές θέμα της ελληνικής μυθολογίας: την εκδορά του

Μαρσύα από τον Απόλλωνα, μετά την ήττα που ο πρώτος υπέστη κατά το μουσικό διαγωνισμό μεταξύ τους. Θέμα, που μόνο μέσω αυτής της ΚΜ μπορεί να υποστηριχτεί.

Όταν επίσης έχουμε ένα γραμματόσημο όπου μια προσωπικότητα ή ένα αντικείμενο βρίσκεται σε πολύ μικρές διαστάσεις, ανάμεσα σε πλήθος άλλων προσώπων ή πραγμάτων (σε σημείο που να είναι αποδεκτή ακόμα και η φωτογραφική μεγέθυνσή του στο φύλλο μας),

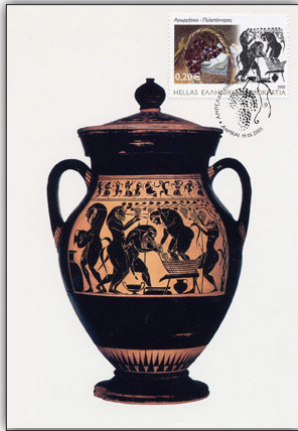

4. Το “Ρυτό των Θεριστών”, από το Μουσείο του Ηρακλείου.

5. Ο αυλητής Πρόνομος και το “Πρόνομου αγγείον”.

τότε έρχεται η ΚΜ να παίξει αυτό το ρόλο με τον καλύτερο τρόπο. Τέτοιο παράδειγμα δίνει η ΚΜ του Βελγίου (εικ. 3) που απεικονίζει το ιστορικό

γεγονός της αναχώρησης των εθελοντών από τη Λιέγη για την απελευθέρωση των Βρυξελλών (4.09.1830), με επικεφαλής τον Charles Rogier. Ήταν αυτοί που τραγουδίσαν για πρώτη φορά τον εθνικό ύμνο του Βελγίου. Ανάμεσα στο πλήθος της εικόνας υπάρχουν ιστορικά πρόσωπα στα οποία ίσως χρειάζεται να αναφερθούμε, δυνατότητα που το γραμματόσημο από μόνο του δεν μπορεί εύκολα να δώσει.

Άλλο εξίσου ενδιαφέρον παράδειγμα είναι οι θεριστές που τραγουδούν πάνω στο περίφημο "Ρυτό των Θεριστών" της Κνωσού (εικ. 4). Η ΚΜ βοηθά στα να φανεί καλύτερα το "σείστρο" που ένας από τους χωρικούς παίζει, τα στάχυα που μεταφέρουν, τα ανοικτά τους στόματα που τραγουδούν.

Τέλος, παρατηρήστε το γραμματόσημο της εικ. 5. Είναι ο αυλητής Πρόνομος. Με το γραμματόσημο και μόνο έχουμε τη δυνατότητα να αναφερθούμε σε πολύ λιγότερα πράγματα από όσα αν παρουσιάσουμε ολόκληρο το "Πρόνομο αγγείο" της εικονιζόμενης ΚΜ, στην οποία απεικονίζεται σκηνή σατυρικού δράματος, με πλήθος επί μέρους -αξιοποιήσιμων θεματικά- προσώπων (Διόνυσος, Αριάδνη, Ίμερος, Ηρακλής κ.τλ.). Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και με την ΚΜ της παρούσης σελίδος.

Συνεχίζεται

Πασχαλίτσα ή λαμπρίτσα

Πασχαλίτσα, το αγαπημένο μικρό σκαθάρι με το έντονο κόκκινο χρώμα και τις μαύρες βούλες, φθάνει σε μήκος τα 6 χιλιοστά και είναι ένα από τα σημαντικότερα ωφέλιμα έντομα για τους γεωργούς.

Το ζώο έχει μικρό κεφάλι που κρύβεται κάτω από τον προθώρακα και κεραίες που έχουν την ικανότητα να συστέλλονται. Τα φτερά του καλύπτονται από έλυτρα, τα οποία έχουν χρώμα κόκκινο. Επάνω τους υπάρχουν επτά μαύρες βούλες.

Για να μπορέσουμε να καταλάβουμε τη χρησιμότητα αυτού του εντόμου, πρέπει να γνωρίζουμε ότι μία πασχαλίτσα μπορεί να καταβρο-

χθίσει περίπου 40-50 αφίδες (μελίγκρες) την ημέρα. Αν μάλιστα λάβουμε υπόψη ότι ο κύκλος της ζωής της είναι 4-5 βδομάδες και ότι κάθε χρονιά έχουμε 4-5 γενιές πασχαλίτσας, καταλαβαίνουμε πόσο ωφέλιμη και αποτελεσματική είναι για τα φυτά μας. Αξίζει να σημειώσουμε επίσης πως κάθε θηλυκή πασχαλίτσα παράγει κάθε χρονιά περίπου 1000 αυγά.

Σε πολλές χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, η θέα μιας πασχαλίτσας είναι είτε μια πρόσκληση για να κάνει κάποιος μια ευχή, ή ένα σημάδι ότι μια ευχή σύντομα θα εκπληρωθεί.

Λ. Κ.

Στις 4 Δεκεμβρίου 1872, το πλοίο Mary Celeste (Ουράνια Μαρία) βρέθηκε ανοιχτά των Αζορών με ορθάνοιχτα πανιά να παρασύρεται από τους ανέμους. Το φορτίο του ήταν άθικτο, αλλά δεν υπήρχε ίχνος ζωής. Το ημερολόγιο του πλοίου είχε σταματήσει στις 24 Νοεμβρίου. Έλειπαν επίσης όργανα πλοήγησης, μία σωσίβια λέμβος και μία ποσότητα νερού. Το ημερολόγιο του πλοίου ήταν εκεί, με την τελευταία καταχώρηση να δείχνει ημερομηνία 24 Νοεμβρίου. Ωστόσο, δεν βρέθηκε ποτέ καμία ένδειξη σχετικά με την τύχη των επιβαινόντων, ούτε στο σκάφος, ούτε στο ημερολόγιο. Αυτό το πλοίο-φάντασμα που βρέθηκε να σκίζει τα κύματα στη μέση του Ατλαντικού είναι ένα από τα μεγαλύτερα θαλάσσια μυστήρια του τέλους του 19ου αιώνα.

Στις αρχές Νοεμβρίου του 1872 φόρτωσε 1700 βαρέλια καθαρού αλκοόλ μεθανόλης, με προορισμό το λιμάνι της Γένοβας. Στις 7 Νοεμβρίου άφησε το λιμάνι της Νέας Υόρκης και απέπλευσε για το Γιβραλτάρ. Ο καπετάνιος, που ήταν και μέτοχος στο πλοίο, συνοδευόταν από τη σύζυγό του και την 2χρονη κόρη τους. Το πλήρωμα συμπλήρωναν άλλοι επτά ναύτες.

Ένα μήνα αργότερα το Dei Gracia, ένα αμερικανικό εμπορικό πλοίο που είχε επίσης αναχωρήσει από τη Νέα Υόρκη λίγες μέρες νωρίτερα, έπλεε στον Ατλαντικό Ωκεανό 600 μίλια ανοιχτά των ακτών της Πορτογαλίας. Ο ναύτης που βρισκόταν στο τιμόνι του παρατήρησε στον ορίζοντα τη σιλουέτα ενός πλοίου, το οποίο αναγνώρισε αμέσως: Ήταν το Mary Celeste. Ενημέρωσε τον καπετάνιο, ο οποίος θα δηλώσει αργότερα: «Στις 10 η ώρα το πρωί είδα ένα ιστιοφόρο βορειοανατολικά, σε περίπου 37° βόρειο γεωγραφικό πλάτος και 18° δυτικό γεωγραφικό μήκος. Καθώς πλησί-

ασα, αναγνώρισα ένα μπρίκι που έκανε μια ταλαντευόμενη πορεία. Δεν απάντησε στην κλήση μου. Κατάλαβα ότι κάτι δεν πήγαινε καλά. Παρακολούθησα με τα κιάλια μου και με έκπληξη είδα ότι δεν υπήρχε κανείς στο πλοίο».

Παραξενεμένος, ο καπετάνιος του Dei Gracia αποφάσισε να ανέβει με τους άνδρες του στο Mary Celeste, όπου δεν βρήκε ζωντανή ψυχή. Χωρίς ίχνη αίματος, ίχνη πιθανής ανταρσίας, χωρίς κάποια ένδειξη ότι είχε δεχτεί επίθεση από πειρατές ή είχε υποστεί ζημιές από καταιγίδα. Το πλοίο ήταν άθικτο. Έλειπε μόνο μία σωσίβια λέμβος και μέρος των αποθεμάτων νερού. Το Mary Celeste προφανώς παρασυρόταν ακυβέρνητο επί σχεδόν δύο εβδομάδες.

Το πλοίο τελικά πωλήθηκε και το τέλος του θα έρθει 13 χρόνια αργότερα, όταν θα προσαράξει το 1885 στα ανοιχτά της Αϊτής, παίρνοντας μαζί το μυστικό του.

Μια εβδομάδα αργότερα, ο καπετάνιος του Dei Gracia επέστρεψε στο Γιβραλτάρ και ξεκίνησε μια έρευνα χωρίς αποτέλεσμα. Τι συνέβη λοιπόν στο Mary Celeste;

Έχουν διατυπωθεί πολλές υποθέσεις, η καθεμία πιο φανταστική από την επόμενη, και εμπνευσμένη από πολλά άρθρα του Τύπου: από την επίθεση ενός γιγαντιαίου χταποδιού μέχρι την παρέμβαση των εξωγήινων του διαστήματος! Τι συνέβη λοιπόν στις 4 Δεκεμβρίου στο Mary Celeste; Ανταρσία; Χολέρα; Μάλλον δεν θα μάθουμε ποτέ. Μόνο ένα πράγμα είναι σίγουρο. Το Mary Celeste από αυτή την ημέρα του 1872 μπήκε στον θρόλο των πλοίων-φαντασμάτων, καταδικασμένο στην αιωνιότητα να περιπλανιέται στις θάλασσες του πλανήτη....

Λ. Τ.

Βουδαπέστη.

Το 1800, ο Μπετόβεν παρουσίασε την πρώτη του συμφωνία στη Βιέννη. Ήταν νέος και η μουσική του ήταν ασυνήθιστη και παράδοξη για τις μουσικές συνήθειες της εποχής. Ήταν περίπου την ίδια στιγμή που ο Μπετόβεν άρχισε να χάνει την ακοή του. Αν και ήταν θυμωμένος γι' αυτό, ούτε στιγμή δεν σκέφτηκε να αφήσει τη μουσική του. Συνέχισε να γράφει συμφωνίες, καθώς και μια όπερα, τον *Φιντέλιο*.

Το 1809, ο Μπετόβεν σκέφτηκε να εγκαταλείψει τη Βιέννη. Οι πλούσιοι φίλοι του, του πρόσφεραν ετήσια επιχορήγηση 4.000 φιορίνια. Αυτό τον έκανε τον πρώτο ανεξάρτητο συνθέτη. Του επέτρεψε επίσης να δημιουργεί μουσική ελεύθερα, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να γράφει κατά παραγγελία των πατρώνων του, για να εξασφαλίζει την αμοιβή του.

Τις τελευταίες δεκαετίες της ζωής του, έγραψε μερικά από τα πιο διάσημα και φημισμένα έργα του. Παρά την προχωρημένη κώφωσή του, αλλά και χάρη στο φίλο του εφευρέτη Johann Nepomuk Maelzel

που δημιούργησε πολλές συσκευές για να τον βοηθήσει να ακούει, συνέχισε να γράφει μουσική. Το πιο σημαντικό βοήθημα που του πρόσφερε ο Maelzel ήταν ο μετρονόμος.

Καθώς ταξίδευε το 1826, επιστρέφοντας από το σπίτι του αδελφού του, ο Μπετόβεν έπαθε βαρύ κρουολόγημα, το οποίο σε συνδυασμό με άλλα προβλήματα υγείας, στις 26 Μαρτίου 1827 τον οδήγησε στο θάνατο. Στην κηδεία του, υπολογίζεται ότι παρευρέθηκαν μεταξύ 10.000 και 30.000 άτομα.

Το έργο του Μπετόβεν διακρίνεται κυρίως σε τρεις χρονικές περιόδους. Η πρώτη, μέχρι το 1802, δημιουργεί το προσωπικό του ύφος. Στη δεύτερη, μέχρι το 1816, είναι ήδη ένας αναγνωρισμένος συνθέτης. Η τελευταία περίοδος διακρίνεται από την παρουσία του ρομαντικού στοιχείου στις συνθέσεις του.

Κατά τη διάρκεια της ζωής του, συνέθεσε εννέα συμφωνίες, πέντε κοντσέρτα πιάνου, ένα κοντσέρτο για βιολί, 32 сонάτες για πιάνο, 16 κουαρτέτα εγχόρδων και την «Μίσα Σολέμνις» (Λειτουργία του Ήλιου).

Παντελής Λεούσης

Ακουστικά που χρησιμοποίησε κατά καιρούς,

Φαντασία από τη σύνθεση της «Ηρωικής Συμφωνίας» (3η) και σκηνή από την όπερα «Φιντέλιο».

Παρτιτούρα του «Ύμνου στη χαρά», από το τελευταίο μέρος της 9ης Συμφωνίας.

Παίζοντας έργα του, συντροφιά με φίλους.

Παρτιτούρες από διάσημα έργα του σε γραμματόσημα: «Σονάτα υπό το Σελινόφως», εισαγωγή από την όπερα «Εγκμοντ» και « Η λειτουργία του Ήλιου» (Missa Solemnis).

Αχ! Αυτό το πλάνο...

ΤΟ ΤΣΑΙ

1. Καλλιέργεια και παραγωγή

- 1.1. Προέλευση
- 1.2. Συνθήκες για την ανάπτυξη του φυτού
- 1.3. Τα φύλλα του
- 1.4. Η καλλιέργεια
- 1.5. Ετοιμασία του προϊόντος
- 1.6. Οι κύριες παραγωγές χώρες, σήμερα

2. Εμπορική εκμετάλλευση του τσαγιού

- 2.1. Η συσκευασία
- 2.2. Μεταφορά
- 2.3. Μεγάλοι εξαγωγείς και εισαγωγείς
- 2.4. Χονδρέμποροι και μικροπωλητές
- 2.5. Η ποιότητα

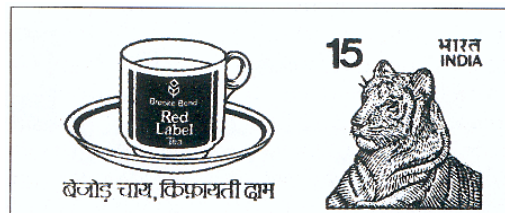
3. Η ευχαρίστηση του τσαγιού

- 3.1. Καθαρότητα του νερού
- 3.2. Διεθνές ποτό
- 3.3. Αλλαγές της γεύσης του
- 3.4. Φημισμένες μάρκες τσαγιού
- 3.5. Τσάι για την υγεία
- 3.6. Τεϊοποιεΐα
- 3.7. Λιχουδιές που συνοδεύουν το τσάι

4. Αξεσουάρ για το τσάι

- 4.1. Βραστήρες νερού
- 4.2. Θερμαντήρες φλιτζανιών
- 4.3. Τσαγιέρες
- 4.4. Σερβίτσια τσαγιού
5. Η επίδραση του τσαγιού
 - 5.1. Η διάδοση της χρήσης του
 - 5.2. Η ιεροτελεστία του τσαγιού
 - 5.3. Πολιτική και οικονομία
 - 5.4. Προς τιμήν του τσαγιού

6. Δεν είναι μόνο ένα ρόφημα

Υπηρεσίες ραδιοφωνικής ανάγνωσης για τυφλούς

Υπάρχουν σε πολλές χώρες υπηρεσίες ραδιοφωνικής ανάγνωσης για τυφλούς που ανήκουν σε πανεπιστήμια, κοινοτικές ομάδες και δημόσιους ραδιοφωνικούς σταθμούς, όπου ένας αφηγητής διαβάζει φωναχτά βιβλία, εφημερίδες και περιοδικά προς όφελος των τυφλών και των ατόμων με προβλήματα όρασης. Τις περισσότερες φορές η εκπομπή μεταφέρεται σε έναν δευτερεύοντα φορέα, με ραδιοφωνικούς δέκτες μόνιμα συντονισμένους σε έναν δεδομένο σταθμό της περιοχής ή σε δευτερεύοντα κανάλια του σταθμού.

Ορισμένες υπηρεσίες ανάγνωσης για τυφλούς χρησιμοποιούν εναλλακτικές μεθόδους για να προσεγγίσουν το κοινό τους, όπως μετάδοση μέσω SAP, διαδικτυακού ραδιοφώνου ροής, καλωδιακής τηλεόρασης, ή ακόμα και επίγειας τηλεόρασης.

Ένας οργανισμός-μέλος για υπηρεσίες ραδιοφωνικής ανάγνωσης με το όνομα «International Association of Audio Information Services (IAAIS)» χρησιμεύει ως η κύρια υπηρεσία, διαθέτει πολλές θυγατρικές και προσφέρει συμβουλές και βοήθεια σε τοπικούς οργανισμούς στον Καναδά, την Κόστα Ρίκα, τη Δομινικανή Δημοκρατία, τη Γουατεμάλα, την Τζαμάικα, την Ιαπωνία, τη Μεξικό, τον Παναμά, Νέα Ζηλανδία, Ολλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο και Ηνωμένες Πολιτείες.

Στη Γαλλία, ο σύλλογος «Ραδιόφωνο για τους Τυφλούς» (1921-1938) δάνειζε στους τυφλούς στα νοσοκομεία συσκευές με γαληνίτη, για να μπορούν να σπάσουν τη

μοναξιά τους ακούγοντας τις εκπομπές του «TSF» (Télégraphie sans fils - Ασύρματος Τηλέγραφος), όπως ονομαζόταν τότε το ραδιόφωνο.

Η πρώτη υπηρεσία ανάγνωσης ραδιοφώνου στις Ηνωμένες Πολιτείες ιδρύθηκε το 1969 στη Μινεζοτα. Μετά από έξι χρόνια έρευνας της ιδέας, ένας φιλάνθρωπος από το Κάνσας έμαθε για αυτή την υπηρεσία, συνεργάστηκε μαζί τους, και το 1971 ίδρυσε στην πόλη Lawrence την «Audio-Reader», τη δεύτερη υπηρεσία ανάγνωσης για

τυφλούς στη χώρα

Στον Καναδά, η πρώτη αντίστοιχη υπηρεσία ιδρύθηκε στα μέσα της δεκαετίας του 1970 στο Oakville του Οντάριο, στο υπόγειο της Δημόσιας Βιβλιοθήκης της πόλης

Σήμερα, στις Ηνωμένες Πολιτείες, πολλοί δημόσιοι ραδιοφωνικοί σταθμοί διαθέτουν έναν δευτερεύοντα φορέα FM, τοπικής ή περιφερειακής υπηρεσίας ανάγνωσης.

Συνήθως συνδέονται με πανεπιστήμια, βιβλιοθήκες και άλλα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα. Η λήψη αυτών των σταθμών απαιτεί έναν ειδικό δέκτη που διατίθεται χωρίς κόστος για τον ακροατή. Μερικοί, ωστόσο, απαιτούν πιστοποίηση ότι ο πιθανός ακροατής δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει κανονικό έντυπο υλικό.

Σταθμοί που παρέχουν υπηρεσίες ανάγνωσης ραδιοφώνου για τυφλούς υπάρχουν σε πολλές άλλες χώρες, με τις περισσότερες να μεταδίδουν μέσω τυπικών σταθμών FM.

Στη χώρα μας, τέτοιου είδους υπηρεσίες δεν είναι γνωστές.

Π. Λ.

Το αλώνισμα

Σε μεγάλο μέρος της ιστορίας της γεωργίας, το αλώνισμα ήταν χρονοβόρο και συνήθως επίπονο. Για τη λήψη ενός κιλού σιταριού απαιτείτο περίπου μία ώρα δουλειάς. Στα τέλη του 18ου αιώνα, πριν μηχανοποιηθεί το αλώνισμα, αποτελούσε περίπου το ένα τέταρτο της αγροτικής εργασίας.

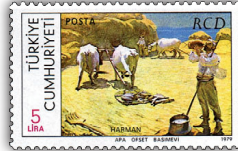
Τις πρώτες ημέρες της γεωργίας, οι μικρές ποσότητες σιταριού που καλλιεργούνταν εκκοκκίζονταν με το χέρι, αλλά καθώς αυξανόταν η ποσότητα, το σιτάρι πιθανότατα χτυπιόταν με ένα ραβδί ή το δεμάτι χτυπιόταν στο έδαφος. Καθώς η ποσότητα αυξανόταν περαιτέρω, οι αρχαίοι Αιγύπτιοι επινόησαν την πρακτική να απλώνουν τα στάχυα σε ένα κυκλικό χώρο πάνω σε σκληρό έδαφος και να οδηγούν επάνω του βόδια, πρόβατα ή άλλα ζώα, σε κυκλική κίνηση, για να πατήσουν τα στάχυα και να εξαχθεί το σιτάρι. Αυτός ο χώρος, που εμείς ονομάζουμε αλώνι, βρισκόταν συνήθως σε ένα υπερυψωμένο κομμάτι εδάφους, έτσι ώστε όταν αφαιρείτο το άχυρο, ο άνεμος να παρασύρει την ήρα και να αφήνει το σιτάρι.

Αργότερα, σε ορισμένες τοποθεσίες εφαρμόστηκε η μέθοδος να απλώνεται το σιτάρι στην επιφάνεια ενός επαρχιακού δρόμου, έτσι ώστε οι κόκκοι να αλωνίζονται από τους τροχούς των διερχόμενων οχημάτων. Καθώς ωστόσο αυτή η μέθοδος κατέστρεφε μέρος της σοδειάς, αντικαταστάθηκε εν μέρει από ένα έλκηθρο

αλωνίσματος. Ένα βαρύ πλαίσιο, δηλαδή, τοποθετημένο επάνω σε τρεις ή περισσότερους κυλίνδρους, μερικές φορές με καρφιά, οι οποίοι περιστρέφονταν καθώς το τραβούσαν δύο βόδια πάνω από το απλωμένο καλαμπόκι. Χρησιμοποιήθηκε επίσης ένα κοινό έλκηθρο με ραβδωτό ή αυλακωτό πυθμένα. Παρόμοιες μέθοδοι με αυτές χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι Έλληνες και, σε ορισμένες περιπτώσεις, συνέχισαν να τις εφαρμόζουν και νεότεροι.

Στην Ιταλία, η χρήση ενός κωνικού κυλίνδρου που στερεώνεται σε όρθιο άξονα στο κέντρο του αλωνιού και σύρεται από βόδια γύρω από την περιμέτρο του, είναι απόγονος του ρωμαϊκού «tribulum».

Ο Πλίνιος ο Πρεσβύτερος, στο έργο του «Φυσική Ιστορία» του πρώτου αιώνα μ.Χ., περιγράφει χαρακτηριστικά τις μεθόδους αλωνίσματος της εποχής: «Τα δημητριακά αλωνίζονται σε ορισμένα μέρη πάνω στο αλώνι με την τάβλα αλωνίσματος, άλλα ποδοπατούνται από ζεύξη αλόγων και άλλα χτυπιούνται με κόπανους». Ο κόπανος φαίνεται ότι ήταν το εργαλείο αλωνίσματος σε γενική χρήση σε όλες τις χώρες της Βόρειας Ευρώπης και το κύριο μέσο αλωνίσματος σιτηρών ήδη από το 1860. Ήταν επίσης γνωστός στην Ιαπωνία πολύ νωρίς. Πιθανότατα χρησιμοποιήθηκε σε συνδυασμό με ένα εργαλείο που μοιά-

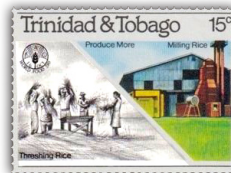
Αλώνισμα καλαμποκιού

ζει πολύ με μια μεγάλη χτένα, με δόντια από

Αλώνισμα ρυζιού με το χέρι. Δεξιά, από τον παραδοσιακό τρόπο στα σημερινά εργοστάσια.

σκληρό ξύλο στραμμένα προς τα πάνω.

Αφού τα σιτηρά είχαν χτυπηθεί με τον κόπανο ή με άλλα μέσα, το άχυρο απομακρυνόταν προσεκτικά και το καλαμπόκι και η ήρα μαζεύονταν για να διαχωριστούν με λίκνισμα όταν φυσούσε άνεμος. Αυτό συνίστατο στην ρίψη του μείγματος καλαμποκιού και άχυρου στον αέρα, έτσι ώστε ο άνεμος να παρασύρει την ήρα, ενώ τα σιτηρά έπεφταν πίσω στο αλώνι. Ο καλύτερος και βαρύτερος κόκκος έπεφτε πιο κοντά, ενώ ο ελαφρύτερος κόκκος μεταφερόταν σε κάποια απόσταση πριν πέσει. Με αυτό τον τρόπο γινόταν κατά προσέγγιση μία πρώτη ταξινόμηση του κόκκου.

Μετά από κάποιες -ελάχιστες επιτυχημένες- προσπάθειες δημιουργίας μιας μηχανοκίνητης αλωνιστικής μηχανής, η πραγματική εκβιομηχάνιση του αλωνίσματος ξεκίνησε το 1786 με την εφεύρεση μιας μηχανής από τον Σκωτσέζο Andrew Meikle. Με το πέρασμα του χρόνου, το μηχανικό αλώνισμα συνεχώς εξελίσσεται, με αποτέλεσμα οι σύγχρονες μηχανές να παραδίδουν τα εκκοκκισμένα δημητριακά, την ήρα και τα άλλα υποπροϊόντα σε έτοιμες συσκευασίες, προς εμπορία και κατανάλωση (ζωοτροφές κ.λπ.).

Στη χώρα μας, στο τέλος του θερισμού και μετά το κουβάλημα των «δεματιών» στ' αλώνια, ακολουθούσε το αλώνισμα που γινόταν τον Ιούλιο μήνα (Αλωνάρη) στα αλώνια που ήταν στην άκρη του χωριού.

Το κάθε αλώνι ήταν ένας χώρος κυκλικός, επίπεδος και πλακόστρωτος, στο κέντρο του δε υπήρχε ένας στύλος ύψους 1,5 μ. περίπου που τον λέγανε «στήγερ». Τα στάχυα των δεμάτων απλώνονταν σ' όλο σχεδόν το πλάτος του αλωνιού και κατόπιν, από τον στύλο που υπήρχε στο κέντρο, έδεναν δύο άλογα ή

μουλάρια με σχοινί, το ένα δίπλα στο άλλο, κατά τέτοιο τρόπο με «λαιμαργιές», όπως τις έλεγαν, ώστε εύκολα να γυρίζουν γύρω στον στύλο μαζί, να μην μπορούν να φύγουν, αλλά και να μη σφίγγεται στο λαιμό τους. Τα συνταιριασμένα αυτά ζώα γύριζαν από το στύλο και τα δύο γιατί το άκρο του σχοινιού που τα συγκρατούσε, ήταν δεμένο σε μια ξύλινη κουλούρα, περασμένη στο στύλο, η οποία εύκολα γύριζε μαζί με τα περιστρεφόμενα ζώα που πατούσαν τα στάχυα. Πίσω τους ακολουθούσε ο λεγόμενος «Αλωνάρης», που κάππου- κάππου τα μαστίγωνε ελαφρά φωνάζοντας συγχρόνως, για να φοβούνται και να γυρίζουν γρήγορα. Η αμοιβή του Αλωνάρη, το λεγόμενο «αλωνιστικό», γινόταν συνήθως σε είδος (σιτάρι), εκτός και υπήρχε διαφορετική συμφωνία.

Όταν τελείωνε το αλώνισμα κατά το απόγευμα, έφευγε ο Αλωνάρης και ο ιδιοκτήτης του σιταριού με την οικογένειά του συγκεντρωνε σε σωρό το περιεχόμενο του αλωνιού (το «λιώμα» όπως το λέγανε) κοντά στο στύλο και με τσουγκράνες, δικράνια και φτυάρια άρχιζε το λίκνισμα, αν φυσούσε βέβαια. Ο αέρας ξεχώριζε τα άχυρα από τον καρπό.

Μετά άρχιζαν το κοσκίνισμα με το κόσκινο που είχε μεγάλες τρύπες, για τον καθαρισμό του σιταριού. Με το κοσκίνισμα ξεχώριζαν τυχόν ξένα μικροαντικείμενα και περνούσε πια ο καρπός πεντακάθαρος. Στο τέλος το καθαρό πλέον σιτάρι το αποθήκευαν στα κασόνια και ήταν πλέον έτοιμο για το μύλο.

Τα υπολείμματα του αλωνιού μετά τον καθαρισμό του καρπού, τα άχυρα δηλαδή, τα κουβαλούσαν στους αχυρώνες, γιατί χρησίμευαν για τροφή των ζώων τον χειμώνα.

Με την εξέλιξη, οι μηχανές σήμερα θερίζουν, «αλωνίζουν» και παραδίδουν έτοιμο το προϊόν.

Η νεροκολοκύθα θεωρείται ότι είναι ένα από τα πρώτα φυτά που καλλιεργήθηκαν στον κόσμο, το δεύτερο αρχαιότερο μετά τη σίκαλη (11.000 π.Χ.), όχι τόσο σαν τροφή, αλλά για την χρήση του σαν δοχείο μεταφοράς νερού. Οι πρώτες χώρες στις οποίες η αρχαιολογική σκαπάνη τεκμηρίωσε την καλλιέργειά της είναι η Κίνα και η Ιαπωνία. Τα ευρήματα νεροκολοκύθας σε αυτές τις χώρες χρονολογούνται περίπου από το 8.000–9.000 π.Χ., ενώ στην Αφρική, παρά τις δεκαετίες υψηλής ποιότητας αρχαιοβοτανικής έρευνας, η παλαιότερη εμφάνισή της καταγράφηκε μόλις το 1884. Ήταν ένα μπουκάλι κολοκύθας από έναν τάφο της 12ης δυναστείας στη Θήβα, που χρονολογείται περίπου το 4.000 π.Χ. Αυτό σημαίνει ότι το φυτό εξημερώθηκε πρώτα στην Ασία και, 4.000 χρόνια αργότερα, στην Αφρική.

Έχει αποδειχθεί ότι το φυτό έφτασε στον Νέο Κόσμο πολύ πριν την άφιξη του Κολόμβου. Εξημερωμένες νεροκολοκύθες έχουν εντοπιστεί στην Αμερική, σε περιοχές του Μεξικό (περίπου 10.000 χρόνια πριν). Συγκρίσεις αλληλουχιών DNA από αρχαιολογικά δείγματα νεροκολοκύθας με σύγχρονες ασιατικές και αφρικανικές τοπικές ποικιλίες, προσδιορίζουν την Ασία ως πηγή της εισαγωγής της στο Νέο

Κόσμο. Στην Ευρώπη, η νεροκολοκύθα άρχισε να εμφανίζεται στη ρωμαϊκή περίοδο.

Ήταν τόσο σημαντικές αυτές οι νεροκολοκύθες στην καθημερινή ζωή των ιθαγενών, ώστε εισήχθησαν σε ανθρώπινους πολιτισμούς παγκοσμίως. Ίσως η πιο σημαντική χρήση τους ήταν ως δοχεία (κατσαρόλες, τηγάνια και κύπελλα), όπως εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται μέχρι και σήμερα σε πολλά μέρη του κόσμου. Σαν δοχεία μεταφοράς νερού εξακολουθούν να προτιμώνται σε σχέση με τα πήλινα πιθάρια, επειδή είναι ελαφρύτερα και διατηρούν το νερό δροσερό. Εκτός από τα δοχεία και τα σκεύη φαγητού, οι νεροκολοκύθες χρησιμοποιούνται ως σχεδίες, σωλήνες και ταμπακέρες, για τον καθαρισμό του ρυζιού και ως δοχεία τροφίμων. Τα μικρότερα μεγέθη τα χρησιμοποιούν σαν κύπελλα για να πίνουν κρασί από φοίνικες.

Τις ώριμες νεροκολοκύθες τις βρίσκουμε σε μια εκπληκτική σειρά από σχήματα και μεγέθη, από μικροσκοπικές, μήκους μόνο πέντε εκατοστών, μέχρι γιγάντιες, με μήκος πάνω από 2 μέτρα. Όταν βρουν πλούσιο χύμα, άφθονο ηλιακό φως και νερό, μεγαλώνουν εύκολα σε ζεστές εύκρατες και τροπικές περιοχές σε όλο τον κόσμο.

Οι κούφιας και αποξηραμένες νεροκολοκύθες χρησιμοποιούνται

Όμορφα διακοσμημένες νεροκολοκύθες. Στη μέση διακρίνονται και οι μαράκες

ως οικιακά σκεύη σε νοικοκυριά σε ολόκληρη την Δυτική Αφρική.

Το φυσικό χρώμα του εξωτερικού φλοιού της αποξηραμένης νεροκολοκύθας είναι ζεστό κίτρινο, και σκουραίνει με την ηλικία και τη χρήση. Οι κολοκύθες μπορούν να βάφονται σε άλλα χρώματα, όπως ροζ, αν τριφτούν με φύλλα από κεχρί, μπλε με λουλάκι κ.λπ..

Ωστόσο, οι νεροκολοκύθες μπορούν να διακοσμηθούν με διάφορες τεχνικές ή μεθόδους, σύμφωνα με την παράδοση κάθε περιοχής. Αν και μερικοί άνθρωποι τις χρησιμοποιούν όπως είναι, φυσικές, υπάρχει μεγάλη ποικιλία σχεδίων, μοντέλων και τεχνικών που οι παραδοσιακοί χαρακτές χρησιμοποιούν συχνά για να διακοσμήσουν τις νεροκολοκύθες, όπως ξύσιμο, σκάλισμα, καψάλισμα, πυροχαρρακτική. Στις περισσότερες περιοχές, οι τεχνικές ή οι μέθοδοι συνδυάζονται.

Μία από τις πιο ενδιαφέρουσες και γνωστότερες χρήσεις της νεροκολοκύθας είναι αυτή της κατασκευής μουσικών οργάνων, κυρίως στη Δυτική Αφρική. Όργανα όπως το Κόρα (άρπα-λαούτο), το Νγκόνι (λαούτο) και το γκόγιε (παραδοσιακό βιολί) είναι ιδιαίτερα διαδεδομένα. Χρησιμοποιούνται επίσης ως

κουδουνίστρα) και το μπαλαγκί (είδος παρόμοιο με το Μπάλαφον). Μερικές φορές, οι μεγάλες κούφιες νεροκολοκύθες απλώς αποξηραίνονται και χρησιμοποιούνται σαν κρουστά όργανα. Τα κρουστά από νεροκολοκύθες «Shekere» είναι πιθανόν ένα από τα αρχαιότερα μουσικά όργανα. Στην Αφρική, και κυρίως στη Νιγηρία, το Τόγκο, τη Γκάνα, το Μπενίν, τη Σιέρα Λεόνε και την Ακτή Ελεφαντοστού, βρίσκονται σε διάφορα μεγέθη και σχήματα, παίζονται σε μια ποικιλία από στυλ και έχουν πολλά διαφορετικά ονόματα.

Οι κούφιες νεροκολοκύθες καλύπτονται με χαλαρό δίκτυ με αρμαθίες από εκατοντάδες χάντρες από τα «Δάκρυα του Ίωβ» (Coix Lacryma-jobi). Οι χάντρες αυτές είναι στην πραγματικότητα οι κούφιοι καρποί του παντροπικού αυτού ποώδους φυτού (Coix Lacryma-jobi). Καθώς οι χάντρες «χαστουκίζουν» την νεροκολοκύθα, παράγεται ένας δυνατός ρυθμικός ήχος, εξίσου καλός με αυτόν που θα παραγόταν από ένα οποιοδήποτε σύγχρονο μουσικό όργανό για αυτό το σκοπό. Με τη χρήση του λαιμού της νεροκολοκύθας σαν λαβή, ο ήχος ενισχύεται από το κούφιο εσωτερικό της.

Υπάρχουν φυλές στην Αιθιοπία όπου τα παιδιά φορούν καπέλα νεροκολοκύθας για την προστασία τους από τον ήλιο, γυναίκες που τις χρησιμοποιούν για να λιχνίζουν τα σιτηρά και για

Κόρα. Κάτω, όπως παίζεται

Γκόγιε (είδος βιολιού).

Άρπα και Μαράκες με «Δάκρυα του Ίωβ».

Όργανα που χρησιμοποιούν νεροκολοκύθες: Είδος βιολιού, τύμπανο, Μπάλαφον και Καλίμπα.

να πίνουν και μεταφέρουν νερό, καφέ, γάλα ή ξινό βουτυρόγαλα, στο Καμερούν όπου γυναίκες τις χρησιμοποιούν ως κάλυμμα κεφαλής, βαμμένες με έντονα χρώματα. Οι μεγάλες, κούφιας και αποξηραμένες νεροκολοκύθες χρησιμοποιούνται επίσης για τη συλλογή και την αποθήκευση κρασιού από φοίνικες και για να «χτυπηθεί» το βούτυρο ή για να προετοιμαστεί το παραδοσιακό μείγμα βουτύρου και κόκκινου πηλού με το οποίο τρίβουν και βάφουν τα μαλλιά τους οι παντρεμένες γυναίκες.

Ένα στενόμακρο ίδος νεροκολοκύθας χρησιμοποιείται από τους Μασάι σαν δοχείο για να συντηρούν ένα μίγμα από γάλα και αίμα αγελάδας, βασική τροφή των κτηνοτρόφων Μασάι, ενώ στην Τανζανία και την Κένυα φτιάχνουν επίσης μια μεγάλη παραδοσιακή σάλπιγγα από νεροκολοκύθες, που την φυσούν κατά τη διάρκεια τελετών ή όταν διώχνουν μακριά τα άγρια ζώα.

Παρόμοια χρήση της νεροκολοκύθας συναντάμε στην Καραϊβική, το Μεξικό και την Κεντρική Αμερική.

Επιπλέον, η νεροκολοκύθα μπορεί να αποξηρανθεί και να χρησιμοποιηθεί σαν υλικό κατασκευής πίπας. Ένα τυπικό σχέδιο πίπας που κατασκευάζεται από νεροκολοκύθα είναι αυτό που αναγνωρίζεται (θεατρικά), ως η πίπα του Σέρλοκ Χολμς, αν και ο συγγραφέας του δεν ανέφερε ποτέ ότι ο ήρωάς του χρησιμοποιού-

σε μια πίπα από νεροκολοκύθα. Αυτό προέκυψε από τους θεατρικούς ηθοποιούς που παρίσταναν τον Χολμς στην σκηνή, επειδή ήταν πιο εύκολο να κοντρολάρουν την συγκεκριμένη πίπα, καθώς απαγγέλναν τον ρόλο τους.

Η διακόσμηση της νεροκολοκύθας, η χάραξη της και η ζωγραφική της έχουν εξελιχθεί στην σύγχρονη εποχή χάρη στην τεχνολογία. Σύγχρονα ηλεκτρικά εργαλεία πυρογραφίας, υψηλής ταχύτητας τρυπάνια και περιστροφικά τριβεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να εγγράψουν σχεδόν οποιοδήποτε σχέδιο.

Μια ευρεία ποικιλία μορφών και μεγεθών νεροκολοκύθας δίνει μια σειρά από έργα τέχνης, όπως: στολίδια, κύπελλα, γλυπτά, βάζα, φωτοστικά και μάσκες τοίχου. Το καλλιτεχνικό στυλ μπορεί να κυμαίνεται από μια απλή χειροτεχνία, σε αριστουργήματα υψηλής τέχνης.

Ενδιαφέρον έχει και η χρήση νεροκολοκύθας ως «καλύμματος πέους» που συναντάμε στην Αφρική και στο βόρειο τμήμα της Νότιας Αμερικής. Υπάρχουν έντονες διαφορές μεταξύ των ανθρωπολόγων σχετικά με τον σκοπό αυτών των καλυμμάτων. Οι περισσότεροι συμφωνούν ωστόσο ότι είναι κάτι περισσότερο από μια προστατευτική συσκευή και εξυπηρετεί μια σημαντική κοινωνική λει-

τουργία.

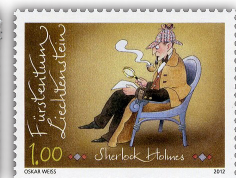
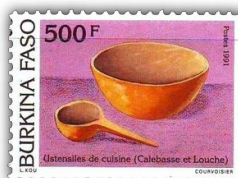
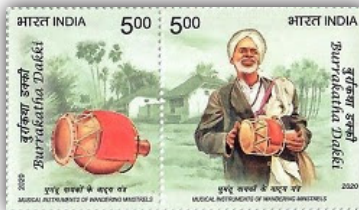
Παντελής Λεούσης

Περού και Κούβα χρησιμοποιούν επίσης νεροκολοκύθες για τα όργανά τους

Πνευστό με αντηχεία νεροκολοκύθας και κρουστά από το ίδιο υλικό.

Βάζο διακοσμημένο με "ελέφαντα", χρηστικά σκεύη και η πίπα του Σέρλοκ Χολμς!

Το Μετρό του Λονδίνου

Ενώ οι σιδηροδρομικές μεταφορές από- μων και αγαθών σε όλη τη Μ. Βρετανία δι- εκπεραιώνονταν με πρωτοφανείς ταχύτητες, η κυκλοφορία στα αστικά κέντρα και ιδιαίτερα στο Λονδίνο είχε γίνει χασοκή. Η απάν- τηση που δόθηκε από τις βικτω- ριανές αρχές ήταν απλή: το όλο πρόβλημα να λυθεί υπογείως! Έτσι, το 1863, κατασκευάστηκε ο πρώτος παγκόσμιος υπόγειος σιδηρόδρομος, συνδέοντας το τερματικό σιδηροδρομικό σταθ- μό Paddington με την Farringdon Street, λίγα μόλις λεπτά απόστα- ση από την Τράπεζα της Αγγλίας.

Προϋπόθεση ωστόσο για τη δημιουργία του ήταν η δύσκολη διάνοιξη της σήραγγας του Τά- μεση, η οποία κατα- σκευάστηκε από έναν μηχανικό ονόματι Sir Marc Brunel και τον γιο του, με σκοπό τη μετα- φορά φορτίων κάτω από τον πολυσύχνα- στο ποταμό.

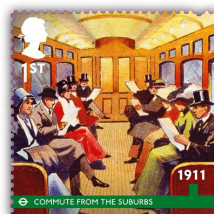
Η διάνοιξη τελείω- σε στις 9 Ιανουαρίου 1843, αλλά ξέμειναν από χρήματα και δεν μπόρεσαν να ολοκλη- ρώσουν τις λεπτομέ- ρειες. Αυτό βέβαια δεν εμπόδισε τους πεζούς να τη διασχίζουν. Γι' αυτούς η σήραγγα έγι- νε πόλος έλξης, με αποτέλεσμα την πρώτη μέρα να την περπατήσουν 50.000 άνθρω- ποι. Μέχρι το τέλος των πρώτων τριών μη- νών, ένα εκατομμύριο άνθρωποι - που ήταν ο μισός πληθυσμός του Λονδίνου εκείνη την εποχή - πέρασαν από τη σήραγγα, καθιστώ- ντας την μία από τα πιο επιτυχημένες ατρα-

ξιών παγκοσμίως. Και όχι άδικα, καθώς ήταν η πρώτη σήραγγα που διανοίχτηκε κάτω από ένα ποτάμι και χαρακτηρίστηκε ως το όγδοο θαύμα του κόσμου.

Τελικά, συγκεντρώθηκαν αρ- κετά χρήματα από τους τουρίστες που επισκέπτονταν τη σήραγγα -η διέλευση ήταν με εισιτήριο-, ώστε να ολοκληρωθούν τα έργα, να μπουν οι σιδηροτροχιές και να γίνει δυνατή η μεταφορά φορτίων κάτω από το Τάμεση. Ωστόσο, δεν υπήρχαν ακόμα φρεάτια εξα- ερισμού για να βγαίνει ο καπνός από τη σήραγγα, με αποτέλεσμα να συσσωρεύεται πολύς καπνός και οι μηχανοδηγοί να εργάζονται με μεγάλη δυσκολία.

Στις 18 Δεκεμβρίου 1890, άρχισε τη λειτουρ- γία του στο Λονδίνο ο πρώτος υπόγειος ηλεκτρικός σιδηρό- δρομος. Εκτελούσε τη διαδρομή από την οδό King William μέχρι το Stockwell, περνώντας κάτω από τον ποταμό Τάμεση. Το γεγονός ότι κινείτο πλέον με ηλεκτρισμό έδινε τη δυνατότητα μεγαλύτερης ανά- πτυξης, καθώς δεν χρειαζόνταν αερα- γωγοί για να απομα- κρύνουν τον ατμό και

τον καπνό των κινητήρων από τις σήραγγες. Έτσι, άρχισαν με τον καιρό να προστίθενται πολλές ακόμη γραμμές στο υπόγειο σιδηρο- δρομικό δίκτυο, με το μεγαλύτερο μέρος του να αναπτύσσεται σταδιακά τα επόμενα 50 χρόνια.

Π. Α.

Η διεγκυστίνδα έχει αρχαίες ρίζες, χωρίς να είναι γνωστή η προέλευσή της. Η φήμη της χάνεται στα βάθη των αιώνων. Στην αρχαία Ελλάδα χρονολογείται από τον 5ο αιώνα π.Χ. και αναφέρεται ανάμεσα στα αγωνίσματα δύναμης με τα οποία ασκούσαν οι νέοι για να βελτιώνουν τη φυσική τους κατάσταση και να αποκτήσουν ρώμη. Υπάρχουν αναφορές για την παρουσία της σε πολλές περιοχές του πλανήτη, όπως στην αρχαία Αίγυπτο, Ρώμη, Κίνα, Ινδία (από το 12ο αιώνα μ.Χ.), Μιανμάρ, ακόμα και στη Νέα Γουινέα. Υπάρχουν επίσης αναφορές στα χρόνια του Μεσαίωνα για «αγώνες με σχοινιά» στην Γερμανία και στη Σκανδιναβία. Μετά το 1500 διεξάγονταν δημοφιλή τουρνουά στη Γαλλία και στη Μεγάλη Βρετανία. Μετά το 1800 αναφέρονται και αγώνες ανάμεσα σε ναύτες με βάρκες και τον 19ο αιώνα δόθηκε στο άθλημα το όνομα Διεγκυστίνδα.

Πολλοί άνθρωποι δεν γνωρίζουν ότι την περίοδο μεταξύ 1900 και 1920 η διεγκυστίνδα ήταν Ολυμπιακό αγώνισμα που ασκήθηκε σε πέντε Ολυμπιάδες.

Εμφανίστηκε για πρώτη φορά στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Παρισιού το 1900, με κάθε ομάδα να αποτελείται από 5 ή 6 μέλη. Οι ομάδες πολλών χωρών χρησιμοποιούσαν για την διεγκυστίνδα αθλητές που έπαιρναν μέρος και σε άλλα αγωνίσματα. Στην Ολυμπιάδα του 1900, για παράδειγμα, οι Ηνωμένες Πολιτείες απέσυραν την ομάδα τους, επειδή τρεις από τους αθλητές τους συμμετείχαν στο αγώνισμα της

σφυροβολίας και οι ώρες των αγωνισμάτων συνέπιπταν.

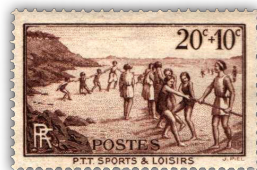
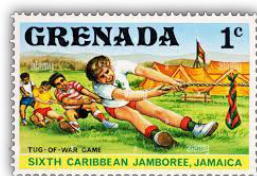
Το πρώτο χρυσό Ολυμπιακό μετάλλιο διεγκυστίνδας κατέκτησε μικτή ομάδα Σουηδών και Δανών, μετά τη νίκη της επί της Γαλλίας στον τελικό. Ένας από τους έξι της γαλλικής ομάδας ήταν ο Ταϊτινός Henriquez de Zubiera, που έγινε ο πρώτος μαύρος που κέρδισε μετάλλιο στην ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων. Κέρδισε μάλιστα και δεύτερο χρυσό σε μεταγενέστερη Ολυμπιάδα, με τη γαλλική ομάδα Ράγκμπι.

Στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1904, που διεξήχθησαν στο Σεντ Λούις του Μιζούρι των ΗΠΑ, κυριάρχησαν οι ομάδες της διοργανώτριας χώρας, κατακτώντας τις τέσσερις πρώτες θέσεις του αγωνίσματος, ακολουθούμενες από την Ελλάδα και τη Νότια Αφρική. Αλλά και οι Β΄ Διεθνείς Ολυμπιακοί Αγώνες του 1906 της Αθήνας, η λεγόμενη μεσοολυμπιάδα, φιλοξένησαν και αυτοί την Διεγκυστίνδα. Η ελληνική ομάδα που αποτελείτο από τους Κ. Παρνασσά, Γ. Ψάχο, Β. Ψάχο, Σπ. Λάζαρο, Κ. Λάζαρο, Αντ. Τσίτα, Σπ. Βέλλα, Γ. Παπαχρήστου και Παν. Τριβουλίδα, αναδείχτηκε δεύτερη νικήτρια.

Στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1908 που διεξήχθησαν στο Λονδίνο, τα μέλη κάθε ομάδας διεγκυστίνδας αυξήθηκαν σε 8, όπως είχε συμβεί και στην προ-

ηγούμενη του 1904.

Το 1908 ήταν η σειρά της Μεγάλης Βρετανίας να κυριαρχήσει. Συμμετείχε με τρεις ομάδες, οι οποίες κέρδισαν τα χρυσά, τα

ασημένια και τα χάλκινα μετάλλια. Ενδιαφέρον έχει ότι και οι τρεις αποτελούνταν αποκλειστικά από αθλητές μέλη της Βρετανικής Αστυνομίας. Η ομάδα της Αστυνομίας του Λίβερπουλ κατέκτησε το χάλκινο εναντίον της Σουηδίας, ενώ φιναλίστ βρέθηκαν η Αστυνομία της πόλης του Λονδίνου και η Μητροπολιτική Αστυνομία. Στον «εμφύλιο» τελικό επικράτησε η Μητροπολιτική, ενώ το αργυρό πήγε στην ομάδα της Αστυνομίας του Λονδίνου.

Σε αυτή την Ολυμπιάδα υπήρξε μεγάλη διαμάχη σχετικά με τα υποδήματα που φορούσε η ομάδα της αστυνομίας του Λίβερπουλ: «... φορούσαν τεράστια παπούτσια, τόσο βαριά, που μόνο με μεγάλη προσπάθεια μπορούσαν να σηκώσουν τα πόδια τους από το έδαφος». Η ομάδα του Λίβερπουλ επέμεινε ωστόσο ότι αυτά ήταν τα υποδήματα σύμφωνα με τον κανονισμό της Αστυνομίας. Τελικά, και παρά τις διαμαρτυρίες της αμερικανικής ομάδας και τους κανόνες που απαγόρευαν τις «έτοιμες μπότες ή παπούτσια με προεξέχοντα καρφιά», η ομάδα της αστυνομίας του Λίβερπουλ κέρδισε εύκολα. Στο τέλος του διαγωνισμού μάλιστα, η ομάδα του Λίβερπουλ προσφέρθηκε να συναγωνιστεί τους Αμερικανούς αντιπάλους της ξυπόλητη, πρόταση που απορρίφθηκε!

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1912 διεξήχθησαν στη Στοκχόλμη της Σουηδίας, με πολλές χώρες να αποσύρονται από το αγώνισμα της διεκυστίνδας, αφήνοντας τη Μεγάλη Βρετανία και τη Σουηδία να παλέψουν για το χρυσό μετάλλιο. Η Μεγάλη Βρετανία εκπροσωπήθηκε και πάλι από την Μητροπο-

λιτική Αστυνομία, αλλά δεν κατάφερε να υπερασπιστεί το Ολυμπιακό στέμμα της. Το χρυσό μετάλλιο πήγε στη Σουηδία.

Σήμερα είναι άθλημα που αναπτύσσεται σε 54 κράτη. Οι αθλητές κάνουν βάρη, γυμνάζουν συγκεκριμένες μυϊκές ομάδες, συγχρονίζονται και δουλεύουν την τεχνική, που είναι απαραίτητη όσο και η δύναμη.

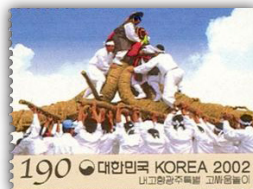
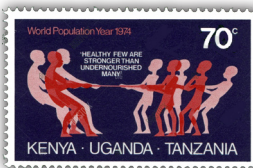
Στην Κορέα υπάρχει ένα παραδοσιακό άθλημα παρόμοιο με τη διεκυστίνδα. Έχει τελετουργική και μαντική σημασία για πολλές αγροτικές κοινότητες της χώρας και τελείται σε πανηγύρια και κοινοτικές συγκεντρώσεις. Το άθλημα χρησιμοποιεί δύο τεράστια σχοινιά από άχυρο ρυζιού συνδεδεμένα με ένα κεντρικό συνδετήρα, τα οποία τραβούν ομάδες που αντιπροσωπεύουν την ανατολική και τη δυτική πλευρά του χωριού

Δεν υπάρχει ασφαλώς κανένας από τους παλαιότερους

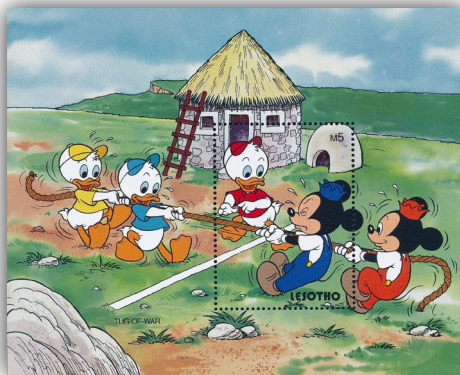
που να μην έχει παίξει ή παρακολουθήσει το παιχνίδι της διεκυστίνδας, ή του «τραβηχτού», όπως επίσης λέγεται. Ένα σχοινί και

δύο ισάριθμες ομάδες παιδιών ήταν αρκετές για να αρχίσει η «μάχη». Είναι και αυτό ένα από τα πολλά «παιχνίδια της αυλής» που η εξέλιξη και η άνοδος του βιοτικού επιπέδου μας εξαφάνισε. Έφυγαν από τη ζωή μας μαζί με το κουτσό, τις καβάλες, τη μακριά γαϊδούρα, το φίτσο, το «κλέφτες και αστυνόμοι», το

σχοινάκι, τα μήλα, τους βόλους και τις γκαζές, την αμπάριζα και τόσα άλλα. Στις πολυκατοικίες δεν υπάρχει χώρος γι' αυτά τα «αναχρονιστικά» παιχνίδια...

Η διεκυστίνδα της Κορέας

Η ταυτότητα

Η ταυτότητα είναι το έγγραφο που πιστοποιεί τα στοιχεία του κατόχου της. Η επαλήθευση της ταυτότητας υπήρξε ένα σοβαρό και δισεπίλυτο ζήτημα διάκρισης και αναγνώρισης ενός ατόμου, από τις πρώιμες οργανωμένες κοινωνίες. Οι κοινωνίες κατέγραφαν μεν τους πολίτες στα αρχεία τους από τη γέννησή τους, αλλά το πώς θα αναγνωρίζεται ότι κάποιος είναι αυτός που δηλώνει ήταν δύσκολο να επιβεβαιωθεί.

Για να αντιληφθούμε τη δυσκολίες πρέπει να αναλογιστούμε ότι η φωτογραφία είναι πρόσφατη σχετικά εφεύρεση, η οποία βοήθησε τα μέγιστα, ώστε κάποιος να φέρει ένα χαρτί με τη φωτογραφία του και το όνομά του, για να πιστοποιηθεί ποιος είναι. Επί χιλιάδες χρόνια, πριν την φωτογραφία, τι άραγε συνέβαινε και ξεχώριζε ποιος είναι ποιος;

Στην αρχή, η πιο συνηθισμένη μέθοδος ταυτοποίησης, ήταν να βασιστεί στη μνήμη και μαρτυρία κάποιου τρίτου, για να προσδιορίσει τα διάφορα χαρακτηριστικά και τις φυσικές λεπτομέρειες ενός άλλου ατόμου. Ωστόσο, αυτή η μέθοδος, είχε τις αποτυχίες της λόγω του ανθρώπινου λάθους.

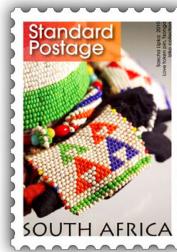
Μια εναλλακτική περίπτωση ταυτοποίησης, ήταν η φυσική εμφάνιση κοσμημάτων ή άλλων διακοσμητικών αγαθών. Τα παλαιότερα κοσμήματα που βρέθηκαν για λόγους ταυτότητας, ήταν χάντρες που ανακαλύφθηκαν πρόσφατα στη Νότιο Αφρική (Εικ.1), την Αλγερία και το Ισραήλ. Το παλαιότερο χρονολογείται πριν από περίπου εκατό χιλιάδες χρόνια. Όσον αφορά την αναγνώριση, αυτές οι χάντρες κοινοποιούσαν διάφορες πληροφο-

ρίες σε άλλους, συμπεριλαμβανομένου του πλούτου, των οικογενειακών δεσμών και της προσωπικής ταυτότητας. Ακόμα και τώρα, τέτοια διακριτικά χρησιμοποιούνται σε φυλές της Αφρικής, ενώ είναι γνωστά και τα διακριτικά που εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται στο στρατό (μεταλλικές ταυτότητες, Εικ.2), όπου η ταυτοποίηση συνίσταται σε έναν μοναδικό αριθμό του φέροντος την μεταλλική ταυτότητα.

Μια άλλη ιστορική εναλλακτική λύση στη αναζήτηση της μοναδικότητας ενός ατόμου, ήταν το τατουάζ (Εικ.3). Τα πρώτα αρχεία τατουάζ ταυτότητας χρονολογούνται από το 2000 π.Χ. περίπου, στην Αρχαία Αίγυπτο. Χρησιμοποιήθηκαν για να βοηθήσουν στη διάκριση των διαφόρων φυλών μεταξύ τους και αργότερα να υπαγορεύσουν τη θέση ενός ατόμου στην κοινωνία, από την ιδιότητα του μέλους σε μια συγκεκριμένη οικογένεια.

Με την πρόοδο της γραπτής γλώσσας και των τεχνολογιών τήρησης αρχείων, η ταυτοποίηση εξελίχθηκε από τα φυσικά σύμβολα και τα σημάδια δέρματος στη γραπτή λέξη. Η παλαιότερη αναφορά απογραφής ή κυβέρνησης που συλλέγει προσωπικές πληροφορίες του πολίτη ξεκίνησε το 3800 π.Χ. κατά τη διάρκεια της Βαβυλωνιακής αυτοκρατορίας, όπου τα αρχεία αναφέρουν ότι έγινε κάθε 6 - 7 χρόνια και περιείχαν λεπτομερείς μετρήσεις τόσο των ανθρώπων όσο και των πόρων.

Με την πάροδο του χρόνου, η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία ανέπτυξε περαιτέρω τεχνικές συλλογής δεδομένων των πολιτών, και έτσι εισήχθησαν τα διάφορα έγγραφα ταυτοποίησης. Πολλά από αυτά εξακολουθούν να είναι

1. Χάντρες ταυτότητας

2. Στρατιωτική ταυτότητα

3. Φυλετικό τατουάζ

4. Δακτυλικά αποτυπώματα.

κοινά σήμερα, όπως τα πιστοποιητικά γέννησης, οι πράξεις ιδιοκτησίας γης και τα αρχεία της ιθαγένειας.

Στη συνέχεια εμφανίζονται τα πρώιμα τα διαβατήρια, που τα συναντάμε την εποχή του βασιλιά Ερρίκου Β' της Αγγλίας το 1414, ο οποίος δημιούργησε τα έγγραφα για τους πολίτες της Αγγλίας που έπρεπε να αποδείξουν την ταυτότητά τους ενώ ήταν σε ξένες χώρες. Αυτά τα 3 έγγραφα αναφέρονται στη συνέχεια ως έγγραφα «ασφαλούς συμπεριφοράς» και εξασφάλιζαν την ασφάλεια ενός πολίτη σε μια ξένη χώρα.

Το 1829, το βρετανικό κοινοβούλιο ενέκρινε τις μεταρρυθμίσεις του πρωθυπουργού Ρόμπερτ Πιλ για να δώσει μεγαλύτερη έμφαση στα έντυπα της αστυνομίας. Τα δεδομένα αποθηκεύονταν σε ένα αρχείο προσωπικών εγγράφων και συνδέονταν με ένα συγκεκριμένο άτομο χρησιμοποιώντας ένα μοναδικό (ατομικό) αριθμό. Αυτός ήταν ο πρόδρομος για πιο σύγχρονες κυβερνητικές βάσεις δεδομένων που συνδέονται με τα δελτία ταυτότητας. Με βάση τις μεταρρυθμίσεις του πρωθυπουργού Πιλ, οι Κάτω Χώρες ξεκίνησαν το δικό τους αποκεντρωμένο σύστημα προσωπικών αριθμών, το 1849, αλλά προχώρησαν στην έκδοση προσωπικών δελτίων ταυτότητας σε κάθε πολίτη μόλις το 1940.

Οι ΗΠΑ είχαν επίσης ξεκινήσει να εκδίδουν τους αριθμούς (καρτών) κοινωνικής ασφάλισης το 1936. Το 1840, ο Γουίλιαμ Χένρι Φορντ Τάλμποτ πρωτοστάτησε στο αρνητικό θετικό φωτογραφικό σύστημα. Αυτό θα έφερνε επανάσταση στη βιομηχανία ταυτοποίησης. Στα τέλη του 1870, ο Σερ Γουίλιαμ Χέρσελ χρησιμοποίησε βιομετρικά κριτήρια.

Χρησιμοποίησε με επιτυχία τα δακτυλικά αποτυπώματα (Εικ 4, 5) μελάνης για τη σύνταξη διαθήκης και άλλων πράξεων, καθιστώντας τα ως μέσο ακριβούς ταυτοποίησης. Ωστόσο, τα αρχεία αυτά εξακολουθούσαν να είναι κυρίως σε χαρτί.

Μόλις το 1977, οι Η.Π.Α. άρχισαν την αναβάθμιση των αρχείων τους και οι πολίτες με έναν αριθμό παρακολούθηθηκαν ευκολότερα για να διαπιστωθεί εάν φορολογούνταν κατάλληλα ή είχαν ασφαλιστεί στα ταμεία κοινωνικής πρόνοιας. Έτσι έφτασε η εποχή των «έξυπνων ταυτοτήτων», οι οποίες χρησιμοποιούνται από τις κυβερνήσεις ως εθνικές ταυτότητες. Στόχος αυτών των καρτών ήταν να συγκεντρωθούν σε ένα μέρος ορισμένες αναγκαίες δημόσιες υπηρεσίες, όπως: η υπηκοότητα, η υγειονομική περίθαλψη και τα οικονομικά. Η κάρτα περιείχε ποικίλες πληροφορίες που κυμαίνονται από την ημερομηνία γέννησης και τις ψηφιακές υπογραφές έως τα βιομετρικά δεδομένα, όπως τα δακτυλικά αποτυπώματα (Εικ. 6, 7, 8).

Λόγω της εκτεταμένης προσπάθειας και χρήσης του Διαδικτύου, η ταυτότητα του κυβερνοχώρου ενός ατόμου έχει αποκτήσει όλο και μεγαλύτερη σημασία. Η ανωνυμία του διαδικτύου έχει δημιουργήσει νέες «ταυτότητες» αναγνώρισης των χρηστών και καθημερινά η επιστήμη της αναγνώρισης προσφέρει νέα στοιχεία στην αναγνώριση του ατόμου που σερφάρει στο αχανές διαδίκτυο. Τελικά εκεί που θεωρούσαμε ότι είχαμε λύσει όλα τα προβλήματα ταυτοποίησης, βρισκόμαστε πάλι στο σκοτάδι, μέσα στον κυβερνοχώρο.

Παντελής Λεούσης

5. Στην Ινδία ψηφίζουν συχνά με δακτυλικό αποτύπωμα.

6. «Έξυπνες ταυτότητες»: Εκουαδόρ...

7...Ισπανία...

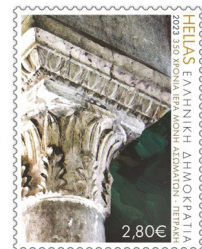
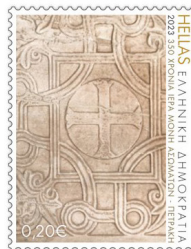
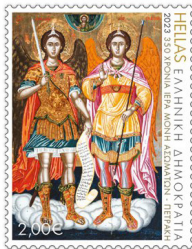
8. ...και Μολδαβία, μαζί με διαβατήρια.

ΟΙ ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

α) ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Στις 10 Ιουλίου 2023 κυκλοφόρησε η 7η Αναμνηστική Σειρά Γραμματοσήμων με τίτλο "Euromed 2023, Φεστιβάλ της Μεσογείου", η οποία αποτελείται από δύο κλάσεις συνολικής αξίας € 5,00, σε 50.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 2.900 ΦΠΗΚ προς € 9,00 έκαστος, 5.000 τευχίδια δύο ενωμένων σειρών προς € 10,00 το τεμάχιο, 5.000 φυλλαράκια των δύο σειρών προς € 100,00 και 400 πακέτα σειράς προς € 45,00 έκαστο.

• Στις 28 Σεπτεμβρίου κυκλοφόρησε 8η Αναμνηστική Σειρά σειρά με τίτλο **"350 χρόνια της Ιεράς Μονής Πετράκη"**, αποτελούμενη 4 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας δ,20 €, σε 200.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 3.000 ΦΠΗΚ προς € 11,50 και 300 πακέτα σειράς προς € 25,00 έκαστο.

ΚΥΠΡΟΥ

• Στις 10 Ιουλίου 2023 κυκλοφόρησε η αναμνηστική σειρά με τίτλο **"Euromed 2023", Φεστιβάλ της Μεσογείου**, αποτελούμενη από 1 γραμματόσημα ονομαστικής αξίας € 0,75, σε 55.000 τεμάχια. Κυκλοφόρησαν επίσης 4.000 ΦΠΗΚ προς € 1,25 έκαστος.

• Στις 22 Σεπτεμβρίου 2023 κυκλοφόρησε η αναμνηστική σειρά με τίτλο **"Παλιά Λεωφορεία της Κύπρου"**, αποτελούμενη από 3 γραμματόσημα συνολικής ονομαστικής αξίας € 1,39, σε 55.000 πλήρεις σειρές. Κυκλοφόρησαν επίσης 4.000 ΦΠΗΚ προς € 2,21 και 10.000 αναμνηστικά φύλλα προς € 3.00 έκαστο.

ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΕΣ ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ

ΕΛΛΑΔΑΣ

• Με ανακοίνωση των ΕΛΤΑ, η εκδήλωση που επρόκειτο να πραγματοποιηθεί στο αμφιθέατρο του Πολεμικού Μουσείου και την σφράγιση του τευχιδίου των 10 αυτοκόλλητων Προσωπικών Γραμματοσήμων με θέμα «Πολεμικό Μουσείο» με την εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα, πραγματοποιήθηκε τελικά στο Ταχυδρομικό Κατάστημα της Πλατείας Συντάγματος στις 27 Ιουλίου 2023 αντί στις 25, λόγω του τριήμερου πένθους των Ενόπλων Δυνάμεων (25 - 27 Ιουλίου).

• Με αφορμή την διοργάνωση του 62ου ετήσιου Πανευρωπαϊκού Συνεδρίου της Ομοσπονδίας Τηλεπικοινωνιακών Μηχανικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χρησιμοποιήθηκε την Πέμπτη 28 Σεπτεμβρίου 2023 η εικονιζόμενη αναμνηστική σφραγίδα.

ΚΥΠΡΟΥ

• Επ' ευκαρία των εκδηλώσεων για το 39ο Φεστιβάλ Αγίας Νάπας χρησιμοποιήθηκε το εικονιζόμενο αναμνηστικό σύνθημα.

• Επ' ευκαρία της Γιορτής του Κρασιού που διοργανώνει ο Δήμος Λεμεσού από 07 έως 17 Οκτωβρίου 2023 θα χρησιμοποιηθούν οι εικονιζόμενες αναμνηστική σφραγίδα και αναμνηστικό σύνθημα.

Νέα μέλη στις Επιτροπές της FIP

Μετά από αρκετών δεκαετιών θητεία ως Εθνικός Αντιπρόσωπος στην Επιτροπή Θεματικού Φιλοτελισμού στην FIP και ακολουθώντας το πνεύμα της ανανέωσης που προωθεί η Ομοσπονδία μας, ζήτησε και ο Παντελής Λεούσης να αντικατασταθεί από κάποιο νεότερο μέλος. Ως τέτοιο ορίστηκε από την ΕΦΟ ο καλός θεματικός Γιώργος Περίν. Ας σημειωθεί ότι εκτός από τις Επιτροπές Αστροφιλοτελισμού, Καρτ Ποστάλ, Πλαστών και Ανεπιθύμητων, Μονόφυλλων και Νεότητος, όλοι οι Επίτροποι των άλλων τάξεων αντικαταστάθηκαν.

Κριτήρια για τις νέες εκδόσεις γραμματοσήμων

Στην επιστολή που έστειλε η Διεύθυνση Φιλοτελισμού στα σωματεία ζητώντας την κατάθεση προτάσεων για το εκδοτικό πρόγραμμα των ετών 2024 και 2025, περιλαμβάνεται και ο ακόλουθος πίνακας κριτηρίων για την επιλογή τους:

1. Μέσα από τα ελληνικά γραμματόσημα προβάλλονται πρωτίστως η Ελλάδα, η ιστορία της και ο πολιτισμός της και γενικά θέματα που σχετίζονται με την οικουμενικότητα των ιδεών του ελληνισμού.

2. Μόνο γεγονότα και θέματα με μεγάλη απήχηση και εθνική σημασία θα λαμβάνονται υπόψη για έκδοση.

3. Κανένα πρόσωπο εν ζωή δεν τιμάται με έκδοση γραμματοσήμων, εκτός του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Προέδρου της Βουλής και του Προέδρου της Κυβέρνησης, με την αποτύπωσή τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους σε στιγμιότυπα μεγάλου εθνικού ενδιαφέροντος.

4. Αναμνηστικά γραμματόσημα, που τιμούν πρόσωπα, κατά προτίμηση θα εκδίδονται σε σημαντικές επετείους της γέννησης ή του θανάτου τους, αλλά όχι πριν περάσουν 3 χρόνια από τον θάνατό τους. Εξαιρέση από τον κανόνα των

3 ετών είναι η έκδοση γραμματοσήμων που τιμούν θανόντες Προέδρους της Δημοκρατίας, Προέδρους της Βουλής και Προέδρους της Κυβέρνησης.

5. Γεγονότα ιστορικής σημασίας θα λαμβάνονται υπόψη για έκδοση μόνο σε επετείους 25, 50, 75, 100, 150, 200, 300 κ.ο.κ. ετών.

6. Δεν εκδίδονται γραμματόσημα με θεματολογία ή περιεχόμενο που μπορεί να λειτουργήσει διχαστικά λόγω έλλειψης γενικής αποδοχής.

7. Δεν εκδίδονται γραμματόσημα που απεικονίζουν επιχειρήσεις ή προϊόντα αυτών.

Είμαστε απόλυτα σύμφωνοι με τα ως άνω κριτήρια. Αρκεί να διατηρηθεί η εφαρμογή τους, διότι και στο παρελθόν υπήρξαν σχετικές ανακοινώσεις προθέσεων που δεν τηρήθηκαν πάντα.

Προσεχείς Φιλοτελικές Εκθέσεις

XIX BALKANFILA, 12 - 14 Οκτωβρίου 2023, Βελιγράδι, Σερβία. Εθνικός Αντιπρόσωπος Αλέκος Γαληνός (info@galinos.eu).

ANKARA '23, 27 - 30 Οκτωβρίου 2023, Άγκυρα, Τουρκία, Εθνικός Αντιπρόσωπος Κώστας Χαζάπης (c.chazapis@gmail.com)

EFIRO 2024, FIP Specialized World Stamp Exhibition 16-19 Απριλίου 2024, Βουκουρέστι. (<http://www.efiro.ro>). Εθνικός Αντιπρόσωπος Χρήστος Γίκικας (xgikias@gmail.com).

HAFNIA 24, 17 - 20 Οκτωβρίου 2024, Κοπεγχάγη, (<https://www.hafnia24.com>). Εθνικός Αντιπρόσωπος Ανδρέας Νικολαΐδης (andreas_n1k@hotmail.com).

PHILAKOREA 2024, 15-19 Αυγούστου 2024, Σεούλ. Εθνικός Αντιπρόσωπος Γιάννης Ρεφανίδης (info@refanidishotel.gr).

FEPA. Επανεκλογή του Κώστα Χαζάπη

Στις εκλογές που διεξήχθησαν στα πλαίσια του ετήσιου συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Φιλοτελικών Ομοσπονδιών (F.E.P.A) που διεξήχθη στο Taivisio της Ιταλίας, επανεξελέγη Μέλος ο Κώστας Χαζάπης. Θερμά συγχαίρουμε.